

Wrzesień 9 (155) 2001

Oddział w Grabanowie

ISSN 1233-8494

DOPADZTWO ROLNICZE

Cena 1,3 zł

DOD 2001

Foto Marek Lewandowski

Spis treści

Dzień Otwartych Drzwi w Grabanowie.....	2
Aktualna i przewidywana sytuacja na rynku zbóż.....	4
Raport o polskiej wsi.....	5
Ile kosztuje praca ciągnika.....	7
Czy przedsięwzięcie nawozić zboża ozime.....	8
Jak zakładać plantację borówki wysokiej.....	10
Już wykopki.....	11
Róże w moim ogródku.....	11
Zaprawianie-najważniejszy czynnik decydujący o plonie.....	12
Wizyta w Stacji w Uhninie.....	13
Postawili na przetwórstwo ziemniaka.....	14
Transport zwierząt gospodarskich..	15
Rozród koni.....	16
Kwasica żwacza.....	16
Porady pszczelarskie.....	17
Agroliga 2001.....	17
Badanie techniczne opryskiwaczy...	18
Kącik BHP.....	19
Układanie bukietów z suchych roślin.....	20
Spizarnia naszej babci.....	22

Po raz kolejny Oddział WODR w Grabanowie zorganizował w dniu 15 lipca 2001r. Dzień Otwartych Drzwi.

Dzień Otwartych Drzwi w Grabanowie

Celem DOD była promocja działalności Ośrodka oraz prezentacja firm pracujących na rzecz rolnictwa i w jego otoczeniu. Impreza ta cieszy się coraz większą popularnością wśród rolników i producentów rolnych. Jest również okazją do wymiany doświadczeń, uzyskania informacji, a także budowania więzi międzyludzkich.

Gospodarzami DOD byli: Dyrektor WODR w Lublinie - Andrzej Ryl oraz Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie - Arkadiusz Szymoniuk.

Swoją obecnością naszą imprezę uświetnili:

V-ce Marszałek Sejmu RP - Franciszek Jerzy Stefaniuk, senatorowie: Stefan Konarski, Jerzy Chróścikowski, Krzysztof Głuchowski, V-ce Wojewoda Lubelski - Adam Wilczewski, Z-ca Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa - Maria Rygiel-Sawa, Dyrektor Delegatury Zamiejscowej Wydz. Ochrony Środowiska i Rolnictwa w Białej Podlaskiej - Janusz Szostakiewicz, Prezes Lubelskiej Izby Rolniczej - Robert Jakubiec, V-ce Dyrektor lubelskiego Oddziału AR i MR - Ewa Kamińska, Dyrektor lubelskiego Oddziału ARR - Adam Mieleško, Dyrektor SDOO w Ciciborze - Wiesław Czajka, Dyrektor Inspektoratu Ochrony Roślin - Bogdan Jachimczuk, Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego - Henryk Jakubiuk, Starosta Powiatu Łuków - Jan Szczygielski, Z-cy Dyrektora ds. Oddziałów: w Końskowoli - Waldemar Banach, w Rejowcu - Kazimierz Jasina, w Sitnie - Henryk Cisak, przedstawiciele samorządów gminnych, związków zawodowych rolników, szkół rolniczych, przedstawiciele firm pracujących na rzecz rolnictwa i licznie

zgrupowani rolnicy.

W swoim wystąpieniu Dyrektor WODR Andrzej Ryl mówił o roli i znaczeniu doradztwa rolniczego, jego związkach z rozwojem rolnictwa na przestrzeni lat. Zwrócił również uwagę na inicjatywy podejmowane przez WODR w Lublinie, których realizacja ma pomóc rolnikom i ludności obszarów wiejskich w rozwiązywaniu problemów produkcyjnych i socjalno-bytowych.

Jednym z ważniejszych punktów programu było podsumowanie na szczeblu Oddziału w Grabanowie Konkursu - „Agroliga 2001” organizowanego przez miesięcznik „Agrobazar”, Redakcje programów Wsi i Rolnictwa, Program 1 TVP oraz Centra i Ośrodki Doradztwa Rolniczego pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezesa TVP S.A. oraz Stowarzyszenie „Agro Biznes Klub”.

Celem Konkursu było wyłonienie Mistrzów Krajowych IX edycji Konkursu „Agroliga 2001” w kategoriach: Rolnicy i Firmy.

W kategorii „Firmy” wyróżniona została **Mieszalnia Pasz „Kojpasz” Spółka Jawna** z Dubicy Dolnej gm. Wisznice. Właścicielami są Tadeusz Kossowski i Piotr Jakubiuk. Firma zajmuje się produkcją pasz dla zwierząt gospodarskich oraz handlem hurtowym i detalicznym premiksami i dodatkami paszowymi we współpracy z Firmą Sano.

I miejsce zajął **Zakład Przetwórstwa Ziemniaczanego Barycki - Barycki s.c.** z Przewłoki gm. Parczew. W ZPZ produkuje się około 1,5% produkcji krajowej mączki ziemniaczanej. Obroty firmy w 2000 roku wyniosły około 3 mln zł. Mączka jest sprzedawana na rynku krajowym, głównie na

➔ teren województwa lubelskiego i podkarpackiego. Zakład stanowi rynek zbytu dla okolicznych rolników.

W kategorii „Rolnicy” I miejsce zajęło gospodarstwo Państwa Jolanty i Jerzego Osińskich z Łaz w gminie Łuków. Prowadzą gospodarstwo rolne specjalizujące się w produkcji żywca wieprzowego w cyklu zamkniętym. Stado podstawowe liczy 25 loch. Roczna sprzedaż około 500 szt. tuczników.

Wyróżniono gospodarstwa:

- ⇒ Teresy i Stanisława Baglajów z Ortela Książęcego gm. Biała Podlaska - specjalizacja - produkcja mleka, liczba krów -27, wydajność 5000 kg mleka.
- ⇒ Iwony i Mirosława Paszko z Szóstki gm. Drelów - produkcja mleka - 23 szt. krów mlecznych, średnia wydajność 7000 kg mleka.
- ⇒ Katarzyny i Krzysztofa Wolskich z Brzeziny gm. Komarówka Podlaska. Gospodarstwo sadownicze - 15,7 ha głównie jabłonie. Posiadają chłodnię na 360 ton owoców.
- ⇒ Katarzyny i Andrzeja Sikorów z Puchowej Góry gm. Parczew. Powierzchnia gospodarstwa 40 ha. Produkcja mleka, liczba krów - 31 szt. Średnia wydajność 5500 kg mleka.
- ⇒ Bożeny i Jana Pilipiuków z Żeszczynki gm. Sosnówka. Powierzchnia gospodarstwa 70 ha. Specjalizacja - produkcja mleka, liczba krów 28 o średniej wydajności rocznej 6000 kg mleka.

Fundatorami nagród byli: WODR w Lublinie Oddział w Grabanowie, Lubelska Izba Rolnicza, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego, Senator RP Stefan Konarski, Husqvarna.

Odwiedzający Ośrodek w Grabanowie mogli skorzystać z porad specjalistów WODR z zakresu najnowszych technologii produkcji, ekonomiki i organizacji gospodarstw, marketingu, możliwości i form wsparcia podejmowanych inicjatyw,

alternatywnych źródeł dochodu, wiejskiego gospodarstwa domowego, agroturystyki i inne. Istniała możliwość zakupu matek pszczoł, wyrobów z wosku i miodu, pochodzących z pasieki Ośrodka.

Zainteresowanym zaproponowano wykłady z następujących tematów:

„Jak sprostać wyzwaniom wobec przemian zachodzących na obszarach wiejskich?”

„Zasady pozyskiwania mleka wysokiej jakości z uwzględnieniem dobrej bazy paszowej - kiszonki i sianokiszonki oraz warunków sanitarno - higienicznych w gospodarstwach mlecznych.”

Z myślą o dzieciach i młodzieży zorganizowane zostały warsztaty, podczas których uczestnicy zapoznali się z działalnością Ruchu 4-H w Polsce i na świecie. Dzieci mogły również wykazać się swoimi umiejętnościami plastycznymi, przedstawiając zdobytą wiedzę nt. Unii Europejskiej w formie makiet i plakatów.

W trakcie imprezy nie zabrakło również elementów kultury ludowej. Czas umilały melodie ludowe w wykonaniu zespołów śpiewaczych: „Leśnianki” z Przegaliny gm. Komarówka i „Podlasianki” z Rokitna. Przyciągały uwagę stoiska prezentujące wyroby rękodzielnicze twórców ludowych. Swoje prace prezentowali: Helena Mateusiak z Osowa - tkactwo, Kazimierz Sokół z Radzyna Podlaskiego - malarstwo, Beata Wereszczyńska z Kownatek - malarstwo na szkle, Paweł Kościaniuk z Witoroża - plecione koszyki, Stanisław Tomczak z Woronca - prace różnorodne, Bożena Gawka z Woronca - wyroby ze skóry, Danuta Olesiejuk z Przechodziska - hafciarstwo, Andrzej Grzybowski z Konstantynowa - rzeźby z drewna oraz Grażyna Koczab i Danuta Jówko z Janowa Podlaskiego.

W konkursie na najlepszy wyrób

rękodzielniczy komisja wyróżniła prace Grażyny Koczab z Janowa Podlaskiego, prezentującej oprawione obrazki wykonane techniką haftu oraz obrazki wypalane na ciętych poziomo fragmentach pni drzew. Wyróżniona twórczyni otrzymała materiały promocyjne ze Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej.

Rękodzielnictwo to nie tylko kultywowanie tradycji ludowych, ale również szansa na pozyskanie dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu.

Dużym powodzeniem cieszył się nakryty na świeżym powietrzu stół biesiadny. Każdy mógł spróbować wypieków białskich piekarni, świeżego masła i sera, domowego smalcu ze skwarkami i ziołami.

Organizatorzy dziękują wszystkim, którzy swoim wsparciem pomogli w przygotowaniu imprezy, a są wśród nich:

BGŻ O/Biała Podlaska, Bank Spółdzielczy w Białej Podlaskiej, SDOO w Ciciborze, Lubelska Izba Rolnicza, LNB Poland, Polskie Sano, Kojpasz Dubica, Central Soja, Agronom Jasionka, Indos z Bezwoli, PUH Agrotechnika z Janowa Podlaskiego, PUH Modrzew z Białej Podlaskiej, Hurtownia Środków Ochrony Roślin - Krystyna Kuczyńska, Leszek Komoń z Turowa, Spółdzielnia Mleczarska w Białej Podlaskiej, Spółdzielcza Mleczarnia SPO-MLEK, PUH Fino z Chełma, Zakłady Chemiczne Police, Piekarnia „U Tura”, Piekarnia „U Rafała”, Piekarnia Zaciura, Zakłady Mięsne Felix, Zakłady Mięsne Wierzejki, Rolco z Lublina, Wola Pasze, Gravit Agro-Pol z Lublina, Królik Polski z Tomnic, K i M Radzyń Podlaski, PPHU Mleko-System z Parczewa, WSK PZL-Krosno, Cardinal Wisznice, De Laval, Gospodarstwo Ogrodnicze A.i R. Burdon z Białej Podl., Gospodarstwo Ogrodnicze K.i R. Jakimiuków z Opola, GOK Biała Podlaska, GOK Rokitno, Urząd Gminy Komarówka.

Agnieszka Sęczyk

Podaż i popyt

Według danych GUS zbiory zbóż ogółem w 2000 r. ukształtowały się na poziomie 22,3 mln t (w tym około 8,5 mln t ziarna pszenicy i 4 mln t żyta), tj. o ok. 3,5 mln t (13,2 %) niższym niż w 1999 r.

Pomimo obniżonej produkcji, w zakończonym sezonie 2000/2001 (lipiec - czerwiec) przedsiębiorstwa zbożowo - młynarskie skupiły zboż podstawowych z mieszankami o 9,5 % (o ok. 0,5 mln t) więcej niż w analogicznym okresie sezonu 1999/2000 tj. o ok. 6 mln t (w tym 5 mln t pszenicy i 0,5 mln t żyta).

W minionym sezonie istotny wpływ na sytuację podażową na rynku zbóż miał import. Według danych GIOR od lipca ub.r. do końca

czerwca br. sprowadzono do kraju 2406 tys. t zbóż łącznie z produktami pochodnymi (w tym 767 tys. t pszenicy, 406 tys. t żyta, 285 tys. t jęczmienia i 470 tys. t kukurydzy), tj. o blisko 70 % więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu.

Zużycie krajowe zbóż w sezonie 2000/2001 ocenia się na około 25,3 mln t, tj. o 2 mln t mniej niż w poprzednim sezonie z uwagi na utrzymywanie się spadkowych tendencji w produkcji zwierzęcej (zwłaszcza w chowie trzody chlewnej).

Ocena aktualnej sytuacji na rynku zbóż wskazuje, że przewidywane wcześniej zapasy ziarna (w ilości ok. 1,7 mln t) na początku sezonu 2001/2002 mogły być znacznie wyższe i wyniosły prawdopodobnie ok. 3,2 mln t. W porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego sezonu 2000/2001 były one również wyższe o blisko 40 % (o ok. 1 mln t). Wielkość zapasów oszacowano m. in. w oparciu o informacje GISiPAR, według której w połowie lipca br. zapasy ziarna konsumpcyjnego w Zakładach Zbożowo - młynarskich objętych monitoringiem (ok. 60 podmiotów, mających około 20 % udział w rynku zbóż) były ponad 2,5 - krotnie wyższe niż w roku ubiegłym, tj. 284 tys. t zbóż ogółem (w tym 235 tys. t pszenicy) wobec 104 tys. t i 89 tys. t w 2000 r. Sytuację tą analogicznie można odnieść do pozostałych uczestników rynku

zbożowego. Ponadto Agencja obecnie dysponuje kilkakrotnie wyższymi zapasami zbóż niż przed zniwami w roku poprzednim. W tej sytuacji, w pierwszej połowie lipca br., pomimo okresu przednówkowego, popyt na ziarno ze strony podmiotów zbożowo - młynarskich i przetwórczych był niewielki. W pierwszych dwóch tygodniach tego miesiąca na giełdach towarowych zawarto transakcje na sprzedaż jedynie 15,4 tys. ton ziarna, głównie krajowego (w tym 3,8 tys. t pszenicy i 6,9 tys. t żyta - prawie w całości pochodzących z zapasów ARR), tj. kil-

przed rokiem

Stan zasiewów zbóż w połowie maja br. był znacznie lepszy niż w analogicznym okresie ub. r. i również lepszy w porównaniu ze średnią oceną z lat 1991-1995. Zboża ozime oceniono na 3,5-3,7, a zboża jare na 3,3-3,4 stopnia kwalifikacyjnego (przy skali 1-5, gdzie liczba 5 oznacza stan bardzo dobry). Jednak aktualnie, z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe stan upraw mógł ulec pogorszeniu (szczególnie dotyczyć to może jakości ziarna).

Uwzględniając powyższe przewidyuje się, że zbiory zbóż w 2001 roku

Aktualna i przewidywana sytuacja na rynku zbóż

kunastokrotnie mniej niż w tym samym okresie przed rokiem. Według informacji GISiPAR skup zbóż bezpośrednio od producentów oraz ich zakupy na rynku wtórnym zrealizowane przez przedsiębiorstwa objęte monitoringiem były również znacząco niższe niż w roku ubiegłym - aż o ponad 50 %.

Krajowa podaż ziarna uzupełniana była dodatkowo importem. W I połowie lipca br. sprowadzono do kraju 31 tys. t zbóż i produktów pochodnych, tj. o 62 % mniej niż w analogicznym okresie przed rokiem. Dominującą pozycję w imporcie była pszenica konsumpcyjna (10 tys. t) i produkty pochodne (16,6 tys. t).

Według wstępnych szacunków GUS w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami wynosi 8,4 mln ha i jest o około 1,8% mniejsza niż w 2000 r. Zbóż ozimych (łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi) zasiano 4,9 mln ha, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem, natomiast powierzchnię zbóż jarych, łącznie z mieszankami zbożowymi oceniono na ponad 3,5 mln ha, tj. o 6,4% mniej niż w ub. r.

Według prognoz ekspertów IERiGŻ, poziom zużycia zarówno nawozów mineralnych, jak również środków ochrony roślin pod zbiory 2001 r. był o około 3% wyższy niż

prawdopodobnie będą większe od uzyskanych w 2000 r. (o 12-17%) i mogą ukształtować się na średnim poziomie z lat 1995-1999, tj. w granicach 25-26 mln ton.

W celu stabilizacji rynku zbóż, w okresie zwiększonej podaży (lipiec - październik) prowadzone będą działania interwencyjne w ramach systemu skupu zbóż z dopłatą ARR dla producentów. Zgodnie z zatwierdzonym przez Radę Ministrów „Programem działań interwencyjnych ARR w 2001r.” tą formą interwencji planuje się objęcie 3,5 mln ton pszenicy i 0,7 mln ton żyta, tj. o 0,7 mln ton więcej niż zrealizowano w poprzednim sezonie.

Ponadto Agencja przewiduje możliwość dokonania zakupów interwencyjnych nadwyżek zbóż w miesiącach listopad-grudzień 2001r. za środki finansowe ARR w ilości 200 tys. ton pszenicy i 100 tys. ton żyta. Zakupy zbóż prowadzone będą po cenach interwencyjnych (pszenica 510 zł/t, żyto 355zł/t) bez udzielania dopłat bezpośrednich producentom.

Ceny zbóż

Od czterech miesięcy odnotowywany jest systematyczny spadek cen pszenicy (1-2% miesięcznie). W czerwcu br. (wg GUS) przeciętna cena skupu tego ziarna ukształtowała się na poziomie 558 zł/t i była ok. 1% niższa niż w maju br. W porównaniu do analogicznego okresu 2000r. pszenica była tańsza

➔ aż o 14%. Według informacji GISiPAR w połowie lipca br. za ziarno pszenicy płacono średnio w kraju 544 zł/t, tj. o 1% mniej niż w końcu czerwca br. i o 14,5% mniej przed rokiem. Spadek cen żyta nastąpił od kwietnia, ale był on głębszy (nawet do 6,4% miesięcznie). W czerwcu br. za żyto przeciętnie w kraju płacono 431 zł/t, tj. o ok. 1% mniej niż w maju br. i o tyle samo mniej niż przed rokiem. W lipcu br. (dane GISiPAR) spadek cen tego ziarna został zahamowany. W połowie miesiąca średnia cena skupu żyta ukształtowała się na poziomie 439 zł/t i była wyższa o blisko 3% niż w końcu sezonu 2000/2001. W porównaniu do analogicznego okresu ub. r. ziarno to było droższe o prawie 5%.

W drugim tygodniu lipca br., na krajowych giełdach towarowych średnia cena transakcyjna sprzedaży pszenicy konsumpcyjnej kształtowała się na poziomie 510 zł/t (pszenica paszowa 500 zł/t), tj. o 9% niższym niż w końcu czerwca br. i 27% niższym niż przed rokiem. Cena żyta utrzymała się na podobnym poziomie i wynosiła 410 zł/t. W porównaniu z notowaniami przed rokiem żyto było droższe o 14%.

W najbliższych miesiącach, tj. w okresie żniw, jak każdego roku, rynek zbóż kształtować się będzie pod wpływem sezonowo zwiększonej podaży, wywołującej zwykle spadek ich cen. Według aktualnej prognozy zespołu ekspertów (z dnia 20 czerwca br.) ceny zbóż we wrześniu br. mogą kształtować się na następującym poziomie:

- pszenica ogółem w skupie - 480-510 zł/t,
- pszenica konsumpcyjna w obrocie giełdowym - 510-530 zł/t,
- pszenica paszowa - 460-490 zł/t,
- żyto w skupie - 340-360 zł/t,

W następnych miesiącach, sezonowy spadek podaży skutkował będzie ponownym wzrostem cen zbóż i w grudniu br. mogą one wynosić:

- pszenica ogółem - 510-540 zł/t,
- pszenica konsumpcyjna - 530-560 zł/t,
- pszenica paszowa - 490-520 zł/t,
- żyto - 360-390 zł/t

Na podstawie danych GUS
Oprac. Katarzyna Czebreszuk

Raport o stanie wsi „Polska wieś 2000” został opracowany przez specjalistów związanych z Fundacją na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA). Jest to pierwsza edycja raportu, która została sfinansowana przez Ministerstwo do spraw Rozwoju Międzynarodowego Rządu Wielkiej Brytanii.

Raport o polskiej wsi

Zawiera on dane liczbowe przedstawiające sytuację ekonomiczną i gospodarczą polskiego rolnictwa. Jest sporządzony w celu zobrazowania i przybliżenia prawdziwych warunków panujących obecnie na polskiej wsi i zapoznania z nimi społeczności międzynarodowej.

Raport opisuje sytuację polskiej wsi ukazując jej ubóstwo. Pokazuje dużą różnorodność przyrodniczą, społeczną, gospodarczą i kulturową naszych obszarów wiejskich. Autorzy raportu te unikalne walory polskiej wsi uważają za atuty i niewątpliwie bogactwo w przyszłej wspólnej Europie.

Według opracowanego raportu obszary wiejskie zajmują około 93 proc. terytorium kraju, mieszka na nich 14,7 mln osób, co stanowi 38 proc. polskiego społeczeństwa. Bliższa czwarta część siły roboczej w naszym kraju jest zaangażowana w działalność rolniczą, chociaż najczęściej nie jest to zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy. Po okresie transformacji ustrojowej w Polsce, który miał początek w 1989 roku wieś dotknęło wysokie bezrobocie, pogorszyła się dostępność mieszkańców wsi do edukacji i innych usług, a także nastąpiło pogorszenie opłacalności produkcji rolnej. W związku z zaistniałymi zmianami wśród mieszkańców wsi umocniło się przekonanie, że taka sytuacja jest następstwem wolnego rynku i że po akcesji z UE pozycja materialna rolników ulegnie dalszemu pogorszeniu.

Na zróżnicowanie obszarów wiejskich w Polsce wpływają: przyczyny historyczne, położenie wsi względem

aglomeracji miejskich, dostęp do głównych tras komunikacyjnych i rynków rolniczych a także różna gęstość zaludnienia wsi. Najmniejsze zaludnienie występuje na Ziemiach Zachodnich i Północnych, największe w pobliżu wielkich aglomeracji oraz na terenie dawnej Galicji, gdzie rolnictwo było mocno rozdrobnione. Pozostałością po dziejach historii jest obecnie w Polsce różna struktura agrarna. Największe gospodarstwa znajdują się na zachodzie i północy kraju natomiast najmniejsze w woj. małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim i śląskim.

Sieć osadnicza w Polsce jest uznana za niekorzystną. Na obszarach wiejskich znajduje się 56 tys. miejscowości: wsi, osad, przysiółków. W przeciętnej polskiej wsi mieszka około 260 osób. Na 2 489 gmin w Polsce 1 606 stanowią gminy wiejskie, a 564 to gminy miejsko-wiejskie.

W 1946 roku na wsi polskiej mieszkało 15,5 mln osób, obecnie wieś zamieszkuje około 14,7 mln. W tym okresie czasu liczba ludności w miastach zwiększyła się z około 8 mln do około 24 mln osób. Cały powojenny przyrost ludności znalazł mieszkanie w mieście. Proces migracji ludności ze wsi do miasta w latach 90-tych uległ całkowitemu zahamowaniu. Różnicą demograficzną pomiędzy miastem a wsią jest mniejszy udział ludności w wieku produkcyjnym na wsi (54,9 proc. na wsi wobec 60,2 proc. w mieście). Przeciętna długość życia mieszkańców wsi i miast szacuje się, że jest prawie równa. Natomiast wskaźnik umieralności niemowląt jest

Ciąg dalszy na s. 6 ➔

obecnie niższy na wsi niż w mieście w poprzednich latach było odwrotnie. Głębokie różnice występują w poziomie wykształcenia ludności miejskiej i wiejskiej. Na wsi udział populacji z wyższym wykształceniem jest pięciokrotnie niższy niż w mieście, a z wykształceniem średnim - dwukrotnie niższy. Poziom wykształcenia jest obecnie jedną z najważniejszych barier w rozwoju wsi i możliwości znalezienia alternatywnych źródeł dochodów dla ludności wiejskiej. Drugim hamulcem w rozwoju polskiej wsi jest wysokie i narastające bezrobocie. **Oceniono, że w latach 1999-2005 przybywać będzie na wsi co roku około 100 tys. osób w wieku produkcyjnym.** Najważniejszym zadaniem stojącym przed polską gospodarką w odniesieniu do obszarów wiejskich będzie stworzenie miejsc pracy dla ludności wiejskiej poprzez (na co wskazuje raport) przyspieszenie rozwoju małych miasteczek oraz nadawanie praw miejskich miejscowościom spełniającym wymagane kryteria. Miejscowości te mogłyby stać się ośrodkami życia społeczno-gospodarczego okolicy.

Najwięcej ludności wiejskiej w ludności ogółem jest w woj. podkarpackim, najmniej w śląskim. Przewaga ludności wiejskiej utrzymuje się jeszcze w woj. świętokrzyskim i lubelskim. Prognozy demograficzne na następne lata przewidują zmniejszanie się udziału ludności wiejskiej i postępowanie procesu urbanizacyjnego. Proces urbanizacji ma być szczególnie szybki w woj. lubelskim. Obecnie szacuje się, że **60 proc. mieszkańców wsi (około 7 mln osób) czerpie dochody z rolnictwa** ale dla większości z nich nie jest to jedyne i główne źródło utrzymania. Około 5,5 mln osób utrzymuje się głównie z dochodów rolniczych, dla 1,6 - 1,8 mln rolnictwo stanowi dodatkowe źródło utrzymania a 7 mln. mieszkańców wsi czerpie dochody z pracy wyłącznie

poza rolnictwem. Liczba gospodarstw rolnych w Polsce wynosi 2 040 tys. Prawie 70 proc. gospodarstw posiada powierzchnię niższą od średniej. Ponad połowa ogółu gospodarstw rolnych wytwarza produkty głównie na własne potrzeby.

W Polsce wsparcie z budżetu państwa dla rolnictwa jest o połowę niższe niż w krajach UE. Aż 80 proc. tego wsparcia przeznacza się na dopłaty do rent i emerytur rolniczych. Natomiast na cele bezpośrednio produkcyjne jest przeznaczane 2 - 2,5 proc. wydatków budżetu. Przy czym udział wydatków z budżetu na rolnictwo jest około dwa razy mniejszy niż udział rolnictwa w jego tworzeniu.

W 1,6 tys. gmin wiejskich jest zarejestrowane 426,5 tys. podmiotów gospodarczych podczas gdy w 316 gminach miejskich jest ich ponad 1,7 mln. Dochody rozporządzalne na osobę fizyczną w rodzinach wiejskich były w 1997 roku o 25 proc. niższe niż w rodzinach miejskich. Lata 1998 i 1999 były okresem dalszego spadku dochodów rolniczych. W 2000 roku zahamowany został spadkowy trend w dochodach ludności rolniczej, ale nadal są one niższe niż w innych gałęziach gospodarki. Dodatkowym źródłem dochodu dla rodzin rolniczych staje się obecnie turystyka wiejska. Liczba gospodarstw przyjmujących turystów charakteryzuje się szybką tendencją wzrostową. Najwięcej gospodarstw agroturystycznych jest w woj. małopolskim, olsztyńskim i świętokrzyskim. Agroturystyka w gospodarstwach rolnych ma szansę istnienia w rejonach o szczególnych walorach turystycznych (posiada je trzecia część gmin). Parytet dochodów ludności wiejskiej jest tylko o 15-20 proc. niższy. Ale zróżnicowanie dochodów na wsi jest większe niż w mieście a sytuacja najbiedniejszych wiejskich rodzin jest dramatyczna. Wg danych Banku Światowego **na wsi mieszka 60 proc.**

ogółu ludzi ubogich w Polsce. Stanowią oni 22,1 proc. ogółu mieszkańców wsi.

Wyposażenie w infrastrukturę wiejską w 1999 roku: wodociąg sieciowy posiadało 71,8 proc. gospodarstw wiejskich, 14,9 proc. gospodarstw miało gaz sieciowy, 7,7 proc. posiadało kanalizację, 40,1 proc. dróg gminnych było utwardzonych, abonentów telefonicznych było na wsi 2,2 mln (około 150 na 1000 mieszkańców).

W Polsce użytki rolne zajmują około 60 proc. powierzchni kraju. W latach 90-tych wyłączono z produkcji rolnej blisko 2 mln. ha. Na gruntach użytkowanych rolniczo zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin w tym okresie spadło prawie trzykrotnie. Zmniejszyło się także zanieczyszczenie środowiska ze strony przemysłu. Co za tym idzie ogólny stan środowiska naturalnego uległ poprawie. Autorzy raportu wskazują na wprowadzenie programów rolno-środowiskowych w naszym kraju w celu stałego wzmacniania systemu przyrodniczego i czynienia go bardziej odpornym na oddziaływanie zanieczyszczeń. Obecnie w Polsce za największe zagrożenie ekologiczne uważane jest: zakwaszenie gleb, zanieczyszczenie związkami azotu i fosforu z produkcji zwierzęcej zbiorników wodnych i wód podziemnych. Tylko 5 proc. polskich gospodarstw posiada płyty obornikowe lub zbiorniki na gnojowicę. Innym istotnym zagrożeniem środowiskowym jest erozja gleb. Ponad 28 proc. powierzchni kraju zagrożonych jest erozją wodną i wietrzną. Powszechnie wymienianym czynnikiem mogącym pogarszać stan środowiska przyrodniczego są niewłaściwie przeprowadzone melioracje.

Struktura polskiego rolnictwa z dominacją gospodarstw o niewielkiej powierzchni i urozmaiconej produkcji gwarantuje zachowanie różnorodności

biologicznej jednej z najbogatszych w Europie. W takich warunkach Polska ma szansę na rozwój rolnictwa ekologicznego, opartego na prawach przyrody. Jednak rolnictwo ekologiczne jest jeszcze mało popularne w naszym kraju. W 1998 roku atest ekologiczny posiadało 182 gospodarstw. (prowadziły działalność na powierzchni 5,5 tys. ha).

Według danych raportu 95 proc. polskich rolników ocenia swoją sytuację jako złą lub bardzo złą. Zaczęli oni tęsknić do zwiększenia roli państwa na rynku celem uzyskania poprawy opłacalności produkcji rolnej. Jako mniej ważne uważają to co obecnie zależy od samych rolników czyli poprawa jakości produkcji, tworzenie grup producenckich, powiększenie gospodarstwa, czy wzrost produkcji z ha. W kwestii przyszłości rolnictwa nie było optymistów. Na poprawę losu liczy obecnie tylko co 12 rolnik a tylko połowa rolników chce prowadzić gospodarstwo rolne. Natomiast co ósmy rolnik widzi przyszłość swoich dzieci w rolnictwie. W kwestii przyszłości rolnictwa nie ma optymistów. Rolnicy uważają, że przystąpienie Polski do UE przyniesie im więcej strat niż korzyści. Obawiają się o upadek swoich gospodarstw we wspólnej Europie, że polski rynek zostanie zalany unijną żywnością a polską ziemię wykupią cudzoziemcy. Nie obawiają się natomiast utraty tożsamości ani spadku religijności.

W nowych warunkach polska wieś znalazła się na zakręcie. Aby wyjść z tej trudnej sytuacji autorzy opracowania widzą konieczność współdziałania społeczności wiejskiej i państwa.

Literatura:

„Polska wieś 2000 - raport o stanie wsi” E. Szot

„Boss Rolnictwo” 29/2001 (600)

Opracowała Krystyna Laskowska

Ile kosztuje praca ciągnika

Ciągnik rolniczy to podstawowa i niezbędna obecnie maszyna niemal w każdym gospodarstwie rolnym.

W Polsce na jeden ciągnik średnio przypada 12,5 ha użytków rolnych. Istotnym elementem zarządzania gospodarstwem jest analiza kosztów produkcji. Koszt pracy własnego ciągnika jest kosztem pośrednim.

Do obliczenia kosztów pracy ciągnika w ciągu roku potrzebne są następujące dane:

- roczne zużycie oleju napędowego,
- ilość motogodzin (Mth) w ciągu roku lub zużycie oleju napędowego na 1 Mth,
- częstotliwość wymiany olejów,
- żywotność akumulatorów i ogumienia,
- wartość zakupionych w ciągu roku części zamiennych,
- koszty napraw i bieżących remontów.

Dysponując w/w danymi możemy wyliczyć bezpośredni koszt eksploatacji. Oprócz kosztów bezpośrednich istotnym kosztem jest

amortyzacja, która mówi nam jaką część wartości nowej maszyny „tracimy” na skutek zużywania się jej w trakcie eksploatacji.

W przedsiębiorstwach obowiązują na maszyny roczna stopa amortyzacji w wysokości 12,5 %, wynikająca z ustawy o rachunkowości.

W gospodarstwach indywidualnych należy przyjąć inne zasady obliczania rocznej stopy amortyzacji. Uważa się, że ciągnik zamortyzuje się całkowicie po 5 000 Mth pracy w przeciętnych warunkach eksploatacji. Z ilości wykonanych Mth w ciągu roku wyliczamy okres amortyzacji w latach, a następnie stopę amortyzacji w %. Z rocznych kosztów pracy ciągnika możemy wyliczyć koszty jednostkowe na 1 Mth lub na 1 ha.

Dla zilustrowania podam przykład wyliczenia kosztów pracy popularnego na Podlasiu ciągnika T-25 w gospodarstwie o pow. 20 ha UR, w tym 17 ha gruntów rolnych i 3 ha użytków zielonych. Inne założenia to: wymiana oleju silnikowego co sezon, przekładniowego raz na 1000 Mth, akumulatorów raz na 5 lat oraz opon co 8 lat.

Kalkulacja kosztów pracy ciągnika T-25

	Wyszczególnienie	jednostka	ilość	cena	wartość
A.	Olej napędowy	l	1152	2,62	995,2
	Liczba Mth w roku		360		
	Zużycie ON w l/Mth		3,2		
B.	Olej silnikowy	l	10	5,6	56
C.	Olej przekładniowy (wymiana raz na 1000 Mth)	l	15	4,7	25,4
D.	Akumulatory (wymiana 1x5 lat)	Szt.	2	145	58
E.	Ogumienie (wymiana 1x8 lat)	komplet	1	1246	155,8
F.	Koszt bieżących napraw i części zamiennych/rok	zł			400
1.	Bezpośrednie koszty eksploatacji w roku				3690,3
	Cena nowego ciągnika		23500		
	Okres amortyzacji w Mth		5000		
	Okres amortyzacji w latach		14		
2.	Roczny koszt amortyzacji				1692,0
3.	Razem koszty pracy ciągnika/rok				5382,3
	Liczba ha w gospodarstwie:		20		
4.	Koszty pracy na 1 Mth				15,0
5.	Koszty pracy na 1 ha				268,1

Dariusz Sęczyk
PZDR Biała Podlaska

Czy przedsięwzięcie nawozić zboża ozime?

Plonowanie zbóż zależy od właściwego doboru gatunku i odmiany od warunków glebowych oraz ilości opadów, a także od przebiegu pogody. Największy wpływ na poziom plonowania ma jednak prawidłowa agrotechnika, uwzględniająca zmianowanie roślin, ochronę chemiczną, a przede wszystkim prawidłowe nawożenie i zabiegi ograniczające straty wody. Woda jest bardzo ważnym czynnikiem plonotwórczym. Aby dobrze wykorzystać jej rezerwy z opadów jesienno-zimowych należy zwiększać areał uprawy zbóż ozimych. Uzyskuje się stabilniejsze i wyższe plony.

Innym ważnym czynnikiem plonotwórczym jest prawidłowe nawożenie przedsięwzięcie zbóż.

Dlaczego przedsięwzięcie?

Zboża ozime, w tym również pszenica, by wydać wysoki plon, powinny się dobrze rozkrzewić już jesienią (siew w III dekadzie września). Wschodzące rośliny mają bardzo słaby system korzeniowy, a obniżająca się temperatura gleby powoduje, że składniki pokarmowe pobierane są bardzo słabo. W okresie jesieni, podczas krzewienia powstają i różnicują się elementy kłosa, czyli jest programowany plon. Dokrzewienie wiosenne (i podczas łagodnej zimy) nie jest już plonotwórczo jednoznaczne z krzewieniem jesiennym. Wiosenne zawiązki kłosa są słabe, często nie

wykształcają się do pożądanej wielkości. Natomiast w pełni krzewienia rozwijają się dopiero korzenie przybyszowe, które później umożliwią lepsze pobieranie składników. Początkowy rozwój zbóż, kiedy to „programowany” jest plon powinien przebiegać w warunkach dobrego ich odżywienia. Prawidłowo odżywiona roślina wykazuje większą odporność na mrozy i wczesną wiosną szybciej regeneruje uszkodzenia po zimie oraz wcześniej rozpoczyna wegetację.

Czy zawsze stosować przedsięwzięcie?

Podczas dobrego rozkrzewienia jesiennego, głębokość systemu korzeniowego może sięgać do 50 cm, a późną wiosną do 1.2 m. Dlatego składniki pokarmowe powinny być wymieszane z warstwą orną. Jeżeli gleba jest bardzo zasobna, wtedy co najmniej 50% zalecanej dawki, a na glebach o niskiej zasobności całą dawkę fosforu i potasu stosować przedsięwzięcie, jesienią; azotu do 30 kg/ha z nawozami wieloskładnikowymi. Pozostałe nawożenie można zastosować pogłównie - jak najwcześniej wiosną - z chwilą ruszania wegetacji, nie na zamrożoną glebę. Planując plony na poziomie powyżej 5.0 t z ha, nawożenie przedsięwzięcie jest konieczne, bo zboża ozime są wrażliwe na jesienny niedobór fosforu.

Badania wykazują, że stosowanie nawozów fosforowych i potasowych tylko pogłównie wiosną, zwłaszcza na glebach ubogich w te składniki, powoduje powierzchniowe ukorzenianie się zboża (chemotropizm), co w warunkach mniejszej wilgotności gleby w okresie późnej wiosny lub wczesnego lata prowadzi do większych wahań plonu - spadku plonu. Nawozy te będą wykorzystane więc dopiero przez następne rośliny.

Grzegorz Suchorab „ROLOPRYSK”

tel. (083) 356 51 96 w godz. 7-20

Przewłoka 47a 21-200 Parczew

- ♣ *Stacja kontroli i modernizacji opryskiwaczy polowych i sadowniczych*
- ♣ *Naprawa sprzętu rolniczego oraz samochodów osobowych*
- ♣ *Atestacja opryskiwaczy wykonywana na miejscu oraz w terenie po uzgodnieniu z grupą rolników*

PPUH „ROLBUD”

Spółka jawna 21-200 Parczew

ul. 11 Listopada 82 tel. 083 355 06 39

ul. Składnicowa tel. 083 355 12 06

oferuje: nawozy
materiały budowlane

➔ **Moda na pogłówny, wiosenne nawożenie fosforem i potasem zbóż nie zawsze ma swoje uzasadnienie. Jest to sposób na opóźnienie nakładów finansowych na nawożenie, ale na glebach mniej zasobnych takie oszczędzanie jest bardzo ryzykowne. Niskie nawożenie mineralne przez ostatnie dziesięciolecie przyczyniło się do wykorzystywania „starych zapasów gleby”. Na brak zapasów w glebie i brak nawożenia roślina reaguje prosto - spada wielkość plonu i jego jakość.**

Pomimo dokonanego postępu w zakresie hodowli bardzo wydajnych odmian roślin i w zakresie agrotechniki, nawożenie jest nadal najistotniejszym czynnikiem plonotwórczym i przyjmuje się, że spośród bardzo wielu różnych czynników stanowi ono aż w około 40% o plonie.

Dobre nawożenie umożliwia roślinie prowadzenie prawidłowej gospodarki wodnej i wtedy na małe niedobory wody (co u nas jest zjawiskiem powszechnym) nie reaguje szybkim wędnięciem, a przede wszystkim niższą plonu. Prawidłowo nawożone przedsięwzięcie zboże lepiej i głębiej ukorzenia się

jesienią, lepiej zimuje, a wczesną wiosną następuje szybszy wzrost, lepsze zakrycie powierzchni gleby, co ogranicza parowanie wody (nieproduktywne straty wody) i utrudnia rozwój chwastów.

Zboża, z plonem 1 t ziarna i odpowiednią ilością słomy pobierają: 12 kg fosforu (P_2O_5), 22 kg potasu (K_2O), 3-4 kg magnezu (MgO) i azotu (N) od 25 kg - żyto do 30 kg - pszenica. Jedynie owies pobiera więcej fosforu - 13 kg, a głównie potasu - 32 kg.

Im większa zasobność gleby, tym roślina pobiera więcej składników z tych zapasów glebowych i dlatego zaleca się stosować proporcjonalnie mniejsze dawki nawozów. Wymagania nawozowe to zalecane dawki nawozów (tabela), uwzględniające wysokość plonu rośliny i zasobność gleby. **Przedstawione w tabeli zalecenia są oszczędne i gwarantują wysoką efektywność.**

Wszystkie **nawozy wieloskładnikowe** najlepiej stosować przedsięwzięcie, 10-14 dni przed siewem zbóż i wymieszać z glebą na głębokość 10-20 cm. Jeżeli nie stosowano jesienią, z powodzeniem można

stosować nawozy wieloskładnikowe z Polic pogłównie - wczesną wiosną.

Nawożenie azotem jesienią wymaga ostrożności. Na bardzo dobrych stanowiskach, po motylkowych, okopowych na oborniku, rzepaku lub zbożach nawożonych azotem powyżej 100 kg N/ha z reguły nie ma potrzeby jesiennego nawożenia azotem. Zaleca się wówczas **Polifoskę PK 21 lub Polifoskę PK 15**. Jeżeli słoma zbóż lub rzepaku zostanie przyorana i po jej przyoraniu uprawiane jest zboże ozime, wówczas konieczne jest stosowanie azotu, jak najwcześniej, najlepiej przed przyoraniem słomy, w ilości 6-8 kg azotu na każdą tonę słomy, czyli 30-60 kg N/ha. Zapewniamy wówczas prawidłowy, szybki rozkład słomy i dobrą akumulację próchnicy.

Na przeciętnych stanowiskach stosować do 30 kg N/ha jesienią z nawozami wieloskładnikowymi. Podstawową dawkę azotu stosować dwu- trzykrotnie wiosną, zaczynając od chwili ruszania wegetacji zbóż ozimych.

Stosowanie POLIFOSEK i POLIMAGÓW powoduje prawidłowy rozwój zbóż, a w konsekwencji wpływa na dobre ich plonowanie.

Zalecane dawki nawozów wieloskładnikowych do przedsięwzięcia i pogłównego nawożenia zbóż (żyto, pszenica, jęczmień, pszenżyto, owies) w kg/ha

Nawóz (N- P_2O_5 - K_2O - MgO -S)	Zasobność gleby w fosfor i potas					
	bardzo niska i niska		średnia ¹		wysoka i bardzo wysoka	
Przewidywany plon ziarna w t/ha	2.5 t	4.0 t	3.0 t	5.0 t	3.5 t	5.5 t
Polifoska 4 (4-12-32-2-4)	375	600	300	500	175	275
Polifoska 6 (6:20:30:3)	225	360	180	300	105	165
Polifoska 8 (8:24:24:4)	190	300	150	250	90	140
Polifoska PK21 (21-32)	210	340	170	280	100	160
Polimag 305 (5-16-24-8-3)	280	440	225	375	140	220
Polimag 405 (5-10-20-6-4)	450	720	360	600	250	330
Polidap (fosforan amonu)	100	160	75	125	45	70
+ sól potasowa	+ 100	+ 160	+ 75	+ 125	+ 50	+ 80

•- przewidując plon 5 t ziarna z hektara należy stosować dawki podane w tabeli, np. na glebie o średniej zasobności zastosować 300 kg/ha Polifoski 4 a przy plonie 5 t ziarna - 300 kg/ha Polifoski 6;

- 1 - jeżeli nie jest znana zasobność gleby, stosować dawki jak dla średniej zasobności, do czasu wykonania analizy gleby;
- 2 - nawożenie Polifoską 12, Polifoską 15 i Polimagiem 311 zbóż ozimych tylko wczesną wiosną, gdy nie stosowano przedsięwzięcia nawożenia. Stosowanie tych nawozów jesienią może spowodować przenawożenie azotem.

Szczegóły dotyczące zaleceń nawozowych dostępne są w formie ulotek, w naszych punktach sprzedaży. Dodatkowe informacje, o możliwościach stosowania nie tylko tych nawozów, uzyskać można w Sekcji Doradztwa Rolniczego, tel. 091 317 31 10, fax 091 317 46 30.

Adam Grześkowiak
Zakłady Chemiczne
„POLICE” SA

Borówka wysoka jest spokrewniona z borówką czarną występującą w naszych lasach. Pochodzi z Ameryki Północnej, gdzie występuje ponad 20 gatunków o dużym zróżnicowaniu od form płozących do drzewiastych osiągających wysokość 3-4 m.

Jak zakładać plantację borówki wysokiej

W Polsce uprawa borówki wysokiej szacowana jest na około 370 ha, natomiast ponad 80 % światowej powierzchni uprawy znajduje się głównie w Stanach Zjednoczonych i niektórych prowincjach Kanady.

Borówka wysoka jest krzewem ciepłolubnym nadającym się na gleby ciepłe, silnie kwaśne i dostatecznie wilgotne. Wchodzi w owocowanie w 3 roku po posadzeniu, a pełnię osiąga w 5-7 roku, plantację można użytkować przez 20 lat.

Przystępując do założenia plantacji, należy wybrać odpowiednio ciepłe stanowisko, osłonięte naturalnymi przeszkodami. Najodpowiedniejsze są gleby bielcowe i murszowe, mocno zakwaszone, z dużą zawartością próchnicy i wysokim poziomem wody gruntowej. Optymalne pH gleby dla borówki wynosi 3,8-4,5. Przy pH poniżej 3,0 lub wyższym od 5,0 krzewy słabo rosną i nie w pełni owocują. Nieodpowiednimi są luźne piaszki i gliny zwirowe. Podobnie gleby torfowe są w warunkach Polski zbyt zimne, a przedłużający się na nich wzrost wegetatywny krzewów borówki wysokiej powoduje przemarzanie końców pędów i porażenie przez szarą pleśń. Czynnikiem ograniczającym możliwości uprawy borówki jest również brak wody od maja do końca sierpnia. Dlatego konieczne jest ściółkowanie rzędów plantacji trocinami lub korą drzew iglastych oraz sztuczne nawadnianie.

Do obniżenia pH na glebie piaszczystej o 0,1 zaleca się rozsianie 2 kg siarki elementarnej na 100 m² (dla obniżenia pH z 5,5 do 4,5 należy użyć 2000 kg siarki na hektar powierzchni nawozonej). W każdym przypadku przed wykonaniem zabiegu należy bezwzględnie wykonać analizę odczynu gleby.

Pole pod uprawę borówki wysokiej powinno być wolne od chwastów trwałych-zachwaszczenie obniża plon o 20-30%. Perz i inne chwasty trwale można zniszczyć częstą uprawą mechaniczną gleby, ale najbardziej skuteczne jest niszczenie herbicydami przez zastosowanie Roundupu w dawce 5-8 l/ha w zależności od stopnia zachwaszczenia, po 6 tygodniach od jego użycia pole można przeorać.

Przed sadzeniem krzewów należy wykonać orkę głęboką (do 25 cm) a następnie wyrównać broną lub kultywatorem. Sadzenie krzewów borówki wysokiej można wykonać jesienią lub wczesną wiosną. Rośliny posadzone na początku października do nadejścia pierwszych przymrozków mają możliwość zakorzenienia się, ale w czasie zimy są bardziej narażone na przemarzanie. Odległość między krzewami zależy przede wszystkim od siły wzrostu odmian borówki oraz rodzaju gleby. W rzędzie powinny być posadzone co 0,8-1,2 m a odległość między rzędami uzależniona jest od szerokości roboczej maszyn od 2 do 3,5 m. Krzewy sadzimy na miejscu stałym o kilka centymetrów głębiej niż rosły w szkółce.

Na zakładanie plantacji poleca się następujące odmiany: Earliblue, Berkeley, Bluecrop, Bluejay, Spartan i Darrow. Jagody

borówki wysokiej dojrzewają w 40 do 80 dni po pełni kwitnienia. Okres dojrzewania jagód borówki wysokiej zaczyna się z końcem lipca i trwa do połowy września, a raczej do pierwszego przymrozku jesienno.

W naszych warunkach osiąga się średnio plon z krzewu 3 kg, co przy 3000 szt/ha daje plon 9 ton jagód. Dojrzałe owoce borówki wysokiej zawierają około 85% wody, 0,7% białka, 0,5% tłuszczu, 1,6% substancji włókniстых i 15,3% węglowodanów.

Koszt założenia 1 ha plantacji borówki wysokiej wynosi około 46 000 zł natomiast koszty prowadzenia plantacji w 6 roku po posadzeniu wynosi około 28000 zł.

W Polsce najczęściej borówkę wysoką poraża szara pleśń i zgorzel pędów oraz szkodniki (mszyca burakowa i brzoskwińowa oraz gąsienice powodujące gołozery). W młodych plantacjach duże szkody powodują zające, sarny, jelenie, łosie.

W naszym kraju wzrasta popularność uprawy borówki wysokiej ze względu na jej wytrzymałość na mróz, plenność, długowieczność krzewów, smakowitość owoców oraz dochodowość.

Na podstawie: Owocobranie Warka 2000, dr Kazimierz Pliszka

*Opracował: Stanisław Myć
WODR O/Grabanów*

Gospodarstwo Nasienne
Leszek Niewęglowski

Klębów 21-307 Ulan tel.351 81 43

oferuje do sprzedaży jesienią 2001 roku:

- Pszenica oz. odm. Mewa - oryg
- Pszenżyto oz. odm. Disco - oryg, odm. Fidelio - I ods.
- Sadzeniaki ziemniaków: odm. Lord - elita, Vineta - oryg., Zeus - oryg., Beata - kl. A, Danusia - kl. A, Trada - A-2

Określenie terminu zbioru ziemniaków zależy przede wszystkim od ich przeznaczenia: na sadzeniaki, do spożycia, na paszę czy też do przeróbki przemysłowej.

Zbiór ziemniaków przeznaczonych na sadzeniaki należy przeprowadzić wówczas, gdy kłęby osiągną dojrzałość fizjologiczną. Moment ten odznacza się zasychaniem naci i łatwym odrywaniem się kłębów od stolonów. Jeśli stosuje się niszczenie naci, to zbiór ziemniaków powinien być przeprowadzony nie później niż 2 tygodnie od usunięcia naci z pola. Niszczenie naci należy przeprowadzić w chwili, gdy początkowo delikatna i cienka skórka kłębów podsycha i zaczyna się proces jej korkowacenia. Jeśli w uprawie ziemniaków nie stosuje się usuwania naci, to zbiór należy przeprowadzić wówczas, gdy liście zaczną żółknąć, co zbiega się z dojrzewaniem kłębów. Nie należy odkładać zbioru do późnej jesieni.

Ziemniaki konsumpcyjne, pastewne i przemysłowe należy zacząć zbierać dopiero wtedy, gdy liście są brązowe, łodyga żółta lub bladzielona, a skórka kłębów wystarczająco zgrubiała. Ale nawet w przypadku zwlekania ze zbiorem do osiągnięcia przez kłęby pełnej dojrzałości jest absolutnie nieopłacalne, ponieważ zwiększa się znacznie szanse zakażenia ich przez choroby grzybowe i wirusowe.

Jeżeli kłęby szybciej dojrzewają wskutek długotrwałej suszy, należy natychmiast przystąpić do zbioru. W przeciwnym wypadku obfite opady atmosferyczne mogą spowodować - wobec istnienia jeszcze zielonych pędów - wtórny wzrost kłębów, który prowadzi do takich zniekształceń, jak

Już wykopki

„bliźniaki” czy też „dzieciuchy”. Jeżeli zaś łodygi i liście już obumarły, to istnieje niebezpieczeństwo tworzenia się „paciorkowatości” lub przedwczesnego tworzenia się małych kłębów. W obu przypadkach jakość ziemniaków ulega znacznemu pogorszeniu się.

Zbiór ziemniaków należy przeprowadzić podczas suchej, bezdeszczowej pogody, ponieważ nasiąknięte kłęby wodą nie nadają się ani do przechowywania, ani do transportu. Wykopane z wilgotnej gleby, zanieczyszczone ziemniaki należy przed składowaniem osuszyć. Do kopców piwnic i przechowalni należy składać wyłącznie ziemniaki osuszone. Przez to dzięki niskiej wilgotności środowiska

hamuje się rozwój chorób oraz pokrycie otarć bulw tkanką korkową.

Przebieganie oddzielanie kłębów chorych lub niepewnych od zdrowych najlepiej jest przeprowadzić zaraz po zbiorze. Kłęby uszkodzone, wygryzione przez szkodniki, porażone przez suchą zgniliznę albo plamistość należy odrzucić lub przeznaczyć do przerobu technicznego. Natomiast ziemniaki porażone przez mokłą zgniliznę należy zniszczyć.

Wszystkie prace związane z przeładunkiem powinny być przeprowadzone ostrożnie, unikając otarć i uderzeń. Nie należy w żadnym wypadku ziemniaków przykrywać nacią ziemniaczaną, do przykrywania najlepiej nadaje się sucha, czysta słoma. Corocznie powinno zmieniać się miejsce kopcowania aby uniknąć zainfekowania nowych zbiorów przez bakterie chorobotwórcze, które nagromadziły się w glebie i resztkach po zlikwidowanym kopcu. Piwnice i inne składy należy po opróżnieniu starannie oczyścić i wydezynfekować. W pomieszczeniach tych ziemniaki powinny być odizolowane od podłogi drewnianą kratą na wysokość 20-25 cm. Temperatura podczas przechowywania powinna wynosić 2-5°C, natomiast względna wilgotność powietrza 75-90 %.

Benedykt Lipiński

Każda gospodyni wkłada wiele wysiłku w upiększanie swego ogródka. W wielu z nich spotykamy róże. Nie są one najłatwiejszymi kwiatami do pielęgnacji, ale mają swoich wiernych wielbicieli, uważających je za „królowe kwiatów”. Chciałabym tutaj przytoczyć kilka uwag dla „początkujących pań”, które mogą im się przydać przy uprawie róż.

Wybierając odmianę róż należy nie kierować się tylko wyglądem kwiatu ale także jak ona rośnie, krzewi się, zimuje i jakie choroby ją atakują.

Należy kupować wyłącznie krzewy posiadające trzy-cztery pędy wyrastające od dołu z miejsca okulizacji. Krzewy te powinny być jednoroczne tj. o gładkiej korze, stosunkowo cienkie. Pędy silnie rozgałęzione z szorstką, pomarszczoną korą mogą być po pięcioletniej eksploatacji.

Po zakupie krzewów, natychmiast sadzimy albo róże natychmiast

dołujemy, aby nie doprowadzić do przeschnięcia korzenia.

Przed sadzeniem należy korzenie lekko zrównać. Sadzimy na taką głębokość, aby miejsce okulizacji było mniej więcej na poziomie gleby. Następnie silnie udeptujemy ziemię, podlewając mocno

początek wegetacji „w dołowniku” u producenta. Jeżeli już przystępujemy do wiosennego sadzenia róż musimy pamiętać, aby gleba była odpowiednio przygotowana, zasobna w składniki pokarmowe, ale nie świeżo nawożona obornikiem, czy też nawozami mineralnymi.

Pielęgnowanie róż w czasie wegetacji polega na podlewaniu w miarę potrzeby, kierując się zbyt silny strumień wody ku podstawy rośliny, spulchnianiu i odchwaszczaniu gleby, zwalczaniu chorób i szkodników. Należy również usuwać „dziki”, czyli pędy wyrastające z korzeni podkładki. Są one zwykle cieńsze, mają drobniejsze liście i nigdy nie kończą się kwiatem. Róż świeżo sadzonych nie nawozimy. W następnych latach po posadzeniu trzeba przekopać obornik na zimę, w czasie wegetacji można podlewać rozcieńczoną i prefermentowaną gnojowicą a także w razie potrzeby stosować nawozy mineralne.

Zofia Sztokalińska

Róże w moim ogródku

wodą i obsypujemy ziemią na kopczyk. Podleamy co 2-3 dni, a po trzech tygodniach, gdy zaczną ukazywać się pierwsze pąki powoli odkrywamy.

Zasadniczo róże, drzewa i krzewy sadzi się jesienią. Przesadzanie krzewy wtedy najlepiej znoś. W przypadku łagodnej jesieni, gdy tylko będzie odpowiednia temperatura, krzewy ukorzenia się przed zimą i zaczną na wiosnę wegetację. Sadzenia wiosennego należy unikać. Krzewy kupowane wiosną są z reguły „przebrane”, często przyschnięte i sadzi się je za późno, przerywając ich

Znaczny udział zbóż w strukturze zasiewów oraz częsta ich uprawa po sobie stwarza możliwości występowania wielu chorób, między innymi zgorzeli podstawy źdźbła. Jest jedną z najgroźniejszych chorób pochodzenia glebowego, atakujących system korzeniowy i podstawę źdźbła zbóż powodujących znaczny spadek plonów. Występuje w rejonach uprawy pszenicy oraz innych zbóż, a zagrożenie tą chorobą corocznie wzrasta.

Ochrona roślin przed chorobami jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o plonie. Pierwszym etapem tej ochrony jest zaprawianie materiału siewnego a zabieg ten zabezpiecza zboża przed porażeniem przez patogeny w najwcześniejszej fazie ich rozwoju. Wysiew nie zaprawionego ziarna sprawia, że grzyby powodujące choroby zbóż, zaczynają swój rozwój równocześnie z kiełkowaniem ziarniaków ograniczając ich rozwój aby w rezultacie spowodować ich zamieranie. Poprzez zaprawianie zwalczą lub ogranicza się występowanie następujących chorób: **śnieć cuchnąca i gładka pszenicy, głownie pyłkowe i zwarte zbóż, pasiastosc liści jęczmienia, zgorzele siewek** oraz ogranicza rozwój **pleśni śniegowej**. Zaprawianie może

ochraniać częściowo rośliny w pierwszych stadiach ich rozwoju przed ryńchosporiozą (jęczmień, żyto, pszen-żyto), **plamistością siatkową jęczmienia i mączniakiem prawdziwym** zbóż.

Zaprawianie jest jednym z

Zaprawianie - najważniejszy czynnik decydujący o plonie

najtańszych środków do produkcji rolnej, a jednocześnie istotnie wpływającym na ilość i jakość uzyskanego plonu. Skuteczność zaprawiania zależy od zakresu działania preparatu, a także od prawidłowości wykonania zabiegu. Dawka zaprawy musi być zgodna z zaleceniami, a ziarno powinno być równomiernie pokryte preparatem.

Warunki dobrego zaprawiania to:

- zaprawianie wykonać najlepiej bezpośrednio przed siewem,
- stosować jednolity gatunkowo i odmianowo materiał siewny o dobrej sile i energii kiełkowania,
- ziarno siewne powinno być oczyszczone, pozbawione pyłu i kurzu, nasion chwastów, połamanych ziaren, plewek, ości oraz innych zanieczyszczeń.

Ziarno pozostawione do następnego sezonu przed wysianiem wymaga sprawdzenia zdolności kiełkowania.

Na efekt zaprawiania duży wpływ ma forma użytkowa preparatu, która powinna być dostosowana do rodzaju zaprawiarki, każda forma ma

inne właściwości:

DS- proszki do zaprawiania na sucho, nadają się dostosowania w nieskomplikowanych zaprawiarkach, efekt tego rodzaju zaprawiania można poprawić poprzez zwilżenie ziarna niewielką ilością wody,

WS- proszki do sporządzania zawiesiny wodnej i zaprawiania na mokro, można je stosować w zaprawiarkach mechanicznych,

FS- płynne koncentraty do zaprawiania ziarna w zaprawiarkach przystosowanych do zapraw ciekłych i zawiesinowych,

LS- są roztworami przeznaczonymi do stosowania bezpośrednio lub po rozcieńczeniu,

Żel- nowa formacja zapraw w postaci żelu. Zaprawa żelowa jest gotowym do użycia preparatem nie wymagającym wstępnego mieszania i rozcieńczania wodą.

Przed zaprawianiem należy zapoznać się z instrukcją stosowania zaprawy zamieszczoną na etykiecie. Przykłady stosowania zapraw zamieszczono w tabelce.

Kazimiera Kuresza

Zaprawa	Pszenica ozima	Pszenżyto ozime	Jęczmień ozimy	Żyto ozime
	Zwalczane choroby			
Raxil Gel 206	Pleśń śniegowa, Śnieć cuchnąca, Głownia pyłaca Zgorzel siewek	Pleśń śniegowa Zgorzel siewek	Pleśń śniegowa Głownia pyłaca Głownia zwarta Zgorzel siewek	Pleśń śniegowa Głownia źdźbłowa Zgorzel siewek
Raxil 02 WS	Zgorzel siewek Głownia pyłaca Śnieć cuchnąca	Zgorzel siewek Głownia źdźbłowa	Zgorzel siewek Głownie	Pleśń śniegowa Głownia źdźbłowa
Vincit 050 FS	Śnieć karłowa Śnieć cuchnąca Głownia pyłaca Zgorzel siewek Pleśń śniegowa	Zgorzel siewek Pleśń śniegowa	Głownia pyłaca Głownia zwarta Pasiastosc liści Zgorzel siewek	Głownia źdźbłowa Zgorzel siewek Pleśń śniegowa
Latitude 125 FS Stosować łącznie jedną z zapraw: Maxim 025 FS, Raxil 060 FS, Sarfun T 450 FS, Vitavax 200 FS	Zgorzel podstawy źdźbła	Zgorzel podstawy źdźbła		
Funaben T	Zgorzel siewek Pleśń śniegowa Śnieć cuchnąca	Zgorzel siewek Pleśń śniegowa	Zgorzel siewek Pleśń śniegowa	Zgorzel siewek Pleśń śniegowa Głownia źdźbłowa

Informacje rynkowe

Wykaz przedsiębiorstw, które realizują skup zbóż z zastosowaniem bezpośrednich dopłat Agencji Rynku Rolnego dla producentów na terenie działania O/T ARR w Lublinie

Stan na dzień 20.07.2001 r.

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres magazynu	
		mięscowość	gmina
1	PU-H Spichlerz Zbożowy J.J. Kowalik S.C. 21-080 Garbów, Przybysławice 242 tel. (081) 881 80 07, 881 80 12	Przybysławice	Garbów
2	Młyn Zbożowy S.C. GGD 22-460 Szczepieszyń, ul. Klukowskiego 21 tel. (084) 682 12 99, 090 236 771	Szczepieszyń	Szczepieszyń
3	PH "Rad-Mark" 22-600 Tomaszów Lubelski ul. Lwowska 83, tel. (084) 664 34 51	Lubycza Królewska	Lubycza Królewska
4	Młyn Biała Podlaska R.W. Tkaczyk Sp.J 21-500 Biała Podlaska, ul. Piłsudskiego 33 tel. (083) 343 31 15, 343 74 47	Rozkosz	Biała Podlaska
5	PPH-U "Sygocki" M.Sygocki 22-151 Staw 25 B, tel. (082) 569 70 12	Staw Łęczna Siedliszcze	Chelm Łęczna Siedliszcze
6	PH-U Rol-Pol Rugała i in. Sp.J. 23-114 Jabłonna, tel. 561 05 10	Jabłonna	Jabłonna
7	"Rolnik" PU-P. Cz. Musiał 22-550 Werbkowice, tel. (084) 657 22 32	Werbkowice	Werbkowice
8	ZUH Agropol Sp. z o.o. 21-320 Będno Radzyńskie, tel. (083) 352 51 67	Będno Radzyńskie	Radzyń Podlaski
9	GS "SCH" 23-235 Annopol ul. Radomska 1, tel. (015) 861 35 60, 861 30 68	Annopol	Annopol
10	ZZZ Spółka z o.o. 22-400 Zamość, ul. Kilińskiego 77 tel. (084) 639 36 33, fax 639 23 11	Zamość Tuczapy Lubycza Królewska	Zamość Łaszczów Lubycza Królewska
11	PZ-M. "Łuków Sp. z o.o. 21-400 Łuków ul. Zbożowa 2, tel. (025) 798 20 31, 798 20 32	Łuków	Łuków
12	PPZ "Kapka" S.C 23-420 Tarnogród ul. Przedmieście Blonie 6, tel. (084) 689 78 88, 0502 359 284 fax 689 74 44.	Tarnogród Babce	Tarnogród Obsza
13	Wytwórnia Koncentratów i Mieszanek Paszowych "Agropol" S.C. 21-030 Motycz, tel. 503 10 52	Motycz Brzezice	Konopnica Piaski
14	"Cardinal" S.C. 20-107 Lublin ul. Misjonarska 20, tel. (081) 532 55 26, (083) 378 27 31	Wisznice	Wisznice
15	Skup i Sprzedaż Płodów Roln. A.Jączek .B. Laube 22-500 Hrubieszów ul. Antonówka 2a, tel. (084) 696 21 25	Hrubieszów	Hrubieszów

16	PZZ Sorga Trade Spółka z o.o. 20-469 Lublin ul. Wrotkowska 1, tel. (081) 745 10 90, fax (081)745 14 15	Trawniki Sielec Wilkołaz	Trawniki Leśniowce Wilkołaz
17	SP-U "Emark" S.C. 23-100 Bychawa, Stara Wieś, tel. 562 52 37, 0602 113 072	Stara Wieś Bychawa	Stara Wieś Bychawa
18	Zespół Młynów w Chełmie Sp. z o.o. 22-100 Chełm, ul. Trubakowska 19 tel.(082) 565 68 68, 565 68 65	Leśniowice Chełm	Leśniowice Chełm
19	"Lubella" S.A. 20-469 Lublin, ul. Wrotkowska 1 tel. (081) 744 50 01 w.220, 216, 273	Lublin Trawniki Sielec	Lublin Trawniki Leśniowce
20	Baza Obrotu Rolnego Zakrzew G.D.Berbec z/s w Tarnawce 176, 22-455 Zakrzew 141 tel.(084) 680 92 13, 680 92 12	Zakrzew	Zakrzew
21	ZM G.T. Zimniccy we Włodawie 20-207 Lublin ul. Turystyczna 7, tel.(082) 572 44 59, 0601 574 643	Włodawa Krasnystaw -Borek	Włodawa Krasnystaw
22	Małopolska Hodowla Roślin -HPB sp. z o.o. CN Zamość 22-400 Zamość , ul. Kilińskiego 80, tel.(084) 639 20 92, 638 68 72	Zamość	Zamość
23	F-H-P.-U "Sławex" Export-Import 22-200 Włodawa ul. Wyzwolenia 5, tel. (082) 572 20 56, 569 70 27	Staw	Chełm
24	ZZ-M "Elwerb". Sp. z o.o. 22-550 Werbkowice ul. Przemysłowa 11, tel.(084) 657 23 67, 657 28 91	Werbkowice Elewator Werbkowice Elewator Witków	Werbkowice Werbkowice Dołhobyczów
25	PZ-M.Tkaczyk-Sygocki S.C. 21-050 Piaski Wierzchowiska II 105 B, tel. 581 02 97	Wierzchowiska	Piaski
26	Młyn Gospodarczy J.K. Jargieło 23-400 Biłgoraj, Zagumnie tel. (084) 686 53 34	Zagumnie	Biłgoraj
27	Młyn Smoryń S.C. 23-440 Frampol, ul. Gorajskiego 15 tel.(084) 686 56 14, 686 76 23	Smoryń	Biłgoraj
28	Elewator Zbożowy Triticarr sp z o.o. 22-302 Siennica Nadolna, Krupiec tel.(082) 577 03 33, 577 04 49	Krupiec	Krasnystaw
29	PP-H-U Miłomłyn sp.z o.o. 21-512 Zalesie Kijowiec 22, tel.(083) 375 75 57, 375 75 83	Kijowiec	Zalesie
30	PPP Bacutil sp z o.o. w Radzyniu Podlaskim z/s w Bedlnie Radzyńskim	Bedlno Radzyńskie	Radzyń Podlaski
31	PW Evan sp z o.o.	Podhajce	

Uwaga!

1. Powyższy wykaz sporządzono przed podpisaniem przez podmioty skupowe umów kredytowych na skup zbóż.
2. Dodatkowe informacje dotyczące ilości skupowanych zbóż można uzyskać w PZDR WODR.

Opracowano na podstawie informacji z Agencji Rynku Rolnego Oddział w Lublinie

NOTOWANIA CEN TARGOWISKOWYCH SPORZĄDZONE PRZEZ ODDZIAŁ WODR W GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice	Parczew	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Łuków	Międzyrzec Podlaski
			27.08.2001 poniedziałek	28.08.2001 wtorek	29.08.2001 środa	29.08.2001 środa	30.08.2001 czwartek	30.08.2001 czwartek	30.08.2001 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	47 - 50	44 - 45	50-56	52	50
2.	Pszenżyto	dt	-	-	39 - 45	38-40	40-46	46	40
3.	Żyto	dt	-	-	35 - 40	-	36	35	35
4.	Owies	dt	-	-	38	-	38-40	-	36
5.	Jęczmień	dt	-	-	45	42 - 45	48-54	51	45
6.	Mieszanka zbożowa	dt	-	-	36 - 40	30- 35	40-42	-	40
7.	Kukurydza	dt	-	-	-	-	70	-	-
8.	Gorzycza	dt	-	-	-	-	180-200	-	-
9.	Ziemniaki	dt	-	-	-	-	25-30	-	20
10.	Prosięta 10-15 kg	para	220-240	-	210 - 240	240-250	-	230-260	240
11.	Prosięta pow. 15 kg	para	260 - 280	240 - 280	250 - 270	260 - 290	240-270	260-280	270
12.	Krowa z cielakiem	szt	-	-	-	-	-	1800	-
13.	Króliki	kg	-	3.50	-	-	-	-	-
14.	Jaja	szt.	0.24-0.30	0.25 - 0.32	0.25 - 0.30	0.26 - 0.36	0.28 - 0.32	0.25-0.35	0.15 - 0.30
15.	Jablka	kg	0.60 - 1.20	1.00 - 1.50	0.50-1.20	0.80-1.60	1.00-1.50	-	1.00-1.50
16.	Gruszki	kg	-	2.00	-	1.60-2.50	1.60-2.50	-	-
17.	Maliny	kg	-	-	-	5.00	-	-	-
18.	Brzoskwinie	kg	-	-	-	-	3.50-4.00	-	3.00
19.	Nektarynka	kg	-	-	-	-	3.50	-	-
20.	Sliwki	kg	1.00-1.10	1.00-2.00	1.00-1.20	1.00-2.00	1.00-2.50	-	1.00-1.50
21.	Aronia	kg	-	-	-	-	2.50	-	1.60
22.	Winogron	kg	-	-	-	-	-	-	4.00
23.	Cebula	kg	1.50	1.00-1.50	1.20-1.50	1.00-1.20	1.50-2.00	1.50	1.20
24.	Czosnek	szt.	0.30-0.50	0.50-0.70	0.20-0.40	-	-	0.50	-
25.	Brokuł	kg	-	-	-	-	2.50	-	-
26.	Brokuły	szt	-	0.80-1.00	-	-	-	-	2.00-2.50
27.	Kalafior	kg	-	-	-	-	-	1.00	-
28.	Kalafior	szt.	0.80 - 1.02	1.00-1.50	1.00-1.40	1.00-2.50	3.00	-	1.00-1.60
29.	Kapusta	kg	-	-	-	-	-	1.00	-
30.	Kapusta młoda	szt.	0.50 - 1.50	1.00-1.50	0.60 - 1.50	1.00 - 2.00	1.00-2.20	-	1.00-2.00
31.	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	-	1.50	-
32.	Kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	1.50	-	-
33.	Ogórek	kg	0.60 - 2.00	1.00-2.00	0.50 - 2.00	0.80 - 1.80	1.20-1.80	1.50-2.00	2.00-2.50
34.	Pomidory	kg	0.50 - 1.80	1.50-2.50	0.60-2.00	0.80 - 2.50	1.00- 3.00	2.00	1.60-3.00
35.	Papryka	kg	2.00-3.00	2.50-2.80	2.00-3.00	2.30-2.80	3.20-3.50	2.50	2.50-3.20
36.	Pieczarki	kg	-	-	-	-	5.50	4.50	-
37.	Marchew	kg	0.60-0.80	0.80-1.00	0.60 - 1.00	0.80-1.00	1.50	1.00	1.00
38.	Miód	kg	14.00 - 16.00	14.00	14.00 - 16.00	-	-	14.00	14.00
39.	Buraki czerwone	kg	0.70	0.80-1.00	0.60-0.80	0.80	1.50	1.00	0.60
40.	Koper	peczek	-	-	-	-	1.00	-	-
41.	Seler	kg	-	-	-	2.00	4.00	-	3.00
42.	Por	szt.	-	1.00	-	-	1.50	-	0.80
43.	Pietruszka	kg	3.00	3.00	3.00-3.50	4.00-5.00	3.00-4.00	-	2.00-2.50
44.	Ziemniaki młode	kg	0.40 - 0.60	0.60-0.80	0.40-0.50	0.40 - 0.60	0.30-0.70	0.50	0.40
45.	Fasolka szparagowa	kg	1.50-2.00	1.20-1.80	1.50-2.00	-	2.00	-	-
46.	Słonecznik	szt	-	1.00-1.50	-	-	-	-	-

Wisznice:	prosięta	podaż mała	popyt duży
Parczew:	prosięta	podaż mała	popyt mały
Piszczac:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt duży
Radzyń Podlaski:	zboża	podaż bardzo mała	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt duży
Biała Podlaska:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż mała	popyt mały
Łuków:	zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż duża	popyt duży
Międzyrzec Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż duża	popyt średni

Ogłoszenia

Andrzej Zajac
zam. Biała 35a
21-300 Radzyń Podlaski
tel. (083) 352-87-56

Sprzedam kombajn zbożowy pół-zawieszany Z-020, przystosowany do C-360 oraz dmuchawę poziomą do siana z silnikiem 11 KW w bardzo dobrym stanie.

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

na dzień 20 sierpnia 2001 r. ceny w zł / tonę

REJON PUNKT SKUPU	PSZENICA	JĘCZMIEN	ŻYTO	PSZENŻYTO	KUKURYDZA
<i>Młyn Biała Podlaska ul. Piłsudskiego</i>			340-360 + VAT		
<i>Rolimpex Biała Podlaska</i>	420			320	
<i>Mieszalnia pasz „Wola Pasze” Biała Podlaska ul. Sidorska tel.342-22-01</i>	460+VAT	350+VAT		370+VAT	500+VAT
<i>„ALKOWIN“ gorzelnia Międzyrzec Podlaski</i>			320 +VAT		
<i>Młyn Gospodarczy –Marek Trościańczyk Parczew ul. 11-go Listopada 107 tel.(083)354-17-67</i>	480+VAT		350 + VAT		
<i>PPP BACUTIL Bedlno</i>	432,60 z VAT	391,40 z VAT	350,20 z VAT	381,10 z VAT	
<i>Młyn w Komarówce Podlaskiej</i>	460 z VAT		360 z VAT		
<i>Gorzelnia Bojanówka</i>			350-360 z VAT		

Żywiec wieprzowy i wołowy

od 20-25 sierpnia 2001 r. cena w zł / kg

REJON PUNKT SKUPU	ŻYWIEC WIEPRZOWY		ŻYWIEC WOŁOWY		
	TUCZNIKI	MACIORY	BUHAJE	JAŁÓWKI	KROWY
Biała Podlaska					
<i>Leśna Podlaska- Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.</i>	5,90-6,00 +VAT za wbc bez oceny mięsności				
<i>Biała Podlaska - Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze</i>	4,70 +VAT	3,10-3,30 + VAT	3,20 + VAT	3,00+ VAT	2,40 +VAT
<i>Biała Podlaska –ZM Łuków</i>	4,50-4,60 +VAT	2,90 +VAT	3,20 +VAT	3,00 + VAT	2,20 – 2,30+VAT
Łuków					
<i>Zakłady Mięsne Łmeat“ Łuków</i>	4,00-4,20 +VAT				
Parczew					
<i>Parczew-ZM „ŁMEAT” Łuków</i>	4,60+VAT	2,90-3,00 +VAT	3,20+VAT	3,00 +VAT	2,20 +VAT
Radzyń Podlaski					
<i>Masarnia-Ubojnia ZEMAT s.c. Wohyń</i>	4,30 –4,40 + VAT	3,20 +VAT	3,30+VAT	2,90+VAT	
<i>ZM Łuków</i>	4,20+VAT	2,90-3,00 +VAT			

Specjaliści produkcji roślinnej PZDR w Parczewie w dniu 4.07.2001 r. zorganizowali dla rolników seminarium wyjazdowe do Stacji Oceny Odmian w Uhninie. Po przybyciu do Stacji Pani mgr inż. Barbara Drozd zapoznała nas z aktualnie prowadzonymi doświadczeniami, a następnie całą grupą przeszliśmy na poletka doświadczalne.

Wizyta w Stacji w Uhninie

Zwiedzanie poletek rozpoczęliśmy od zbóż jarych gdzie w bieżącym roku prowadzone są doświadczenia odmianowe w dwóch poziomach agrotechnicznych:

- poziom pierwszy - podstawowy - gdzie stosowane było nawożenie w dawkach N- 80 kg (P i K w zależności od zasobności gleby)
- poziom drugi - intensywny - zwiększone nawożenie azotowe do 120 kg/ha, pełna ochrona przed chorobami grzybowymi i wyleganiem.

Na poletkach zobaczyliśmy siedem odmian jęczmienia jarego takie jak: **Rudzik, Scarlet, Ortega, Stratus, Toler, Hanke**. Spośród wymienionych odmian największe zainteresowanie rolników było odmianą **Ortega** ponieważ wyróżniała się krótszym źdźbłem i kłosem. Średnie plony jęczmienia z ostatnich 3-ech lat w Stacji wynosiły: 1998 r - 60,4q/ha, 1999 - 52q/ha i 2000 r - 39 q/ha. Pani Drozd wyjaśniła, że drastyczny spadek plonów nastąpił wskutek ubiegłorocznej długotrwałej suszy.

Na poletkach z owsem prowadzone są doświadczenia odmianowe COBORU - 5 odmian i PDO z 4 odmianami (**Jawor, Bajka, Borowiak, Deresz, Hetman, Kasztan, Szakal, Chwat, Akt**). Rośliny owsa wzbudzały duże zainteresowanie rolników z uwagi na dobrze wykształcone wiechy i ogólnie dobry wygląd roślin. Najwyższe plony w ubiegłych latach uzyskano z odmian **Bajka i Borowiak (63q/ha)**.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się poletka z pszenżytem jarym gdzie rolnicy obejrzeliby takie

odmiany jak **Gabo, Migo, Wanad, Kargo i Mieszko** w doświadczalnictwie COBORU. W ubiegłych latach najlepiej plonowała odmiana **Wanad** - 57 q/ha, i **Gabo** 56q/ha. Wszystkie z wymienionych odmian wg pracownika Stacji są odporne na porastanie.

Następnie przeszliśmy na poletka ze zbożami ozimymi. Doświadczenia na tych zbożach podobnie jak na jarych prowadzone są w dwóch poziomach agrotechnicznych:

- poziom pierwszy - normalny - przy nawożeniu N - 80 kg/ha
- poziom drugi - intensywny - podwyższona dawka azotu do 150 kg/ha oraz pełna ochrona przed chorobami grzybowymi i wyleganiem.

Pszenżyto ozime w doświadczeniach PDO - 8 odmian (**Tewo, Bogo, Fidelio, Lamberto, Tornado, Disco, Prado, Janko**). Rolnicy zwrócili uwagę na obeschnięty już liść flagowy i najwięcej na ten temat było pytań. Pani Drozd wyjaśniła, że przyczyną tego zjawiska jest wirus wywołujący żółtą karłowatość jęczmienia. Potwierdzone to jest badaniami wykonanymi w Instytucie Ochrony Roślin w Poznaniu. Stopień porażenia był różny w zależności od odmiany.

Doświadczenia z żytem prowadzone są w doświadczeniach COBORU jak i PDO w sumie 12 odmian w tym są odmiany mieszańcowe takie jak: **Ursus F₁, Nawit F₁, Esprnit F₁, Klawo F₁**, które to cieszyły się największym zainteresowaniem ze strony rolników. Plony żyt mieszańcowych wahają się w granicach 70q/ha.

Oprócz zbóż w Stacji prowadzone są poletka doświadczalne z roślinami strączkowymi.

1. Groch siewny pastewny - odmiany: **Kormoran, Kier, Roch, Wiato, Pomorska, Sokolik**.
2. Łubin wąskolistny - odmiany: **Wersal, Sonet, Elf**
3. Łubin żółty - odmiany: **Parys, Juno, Teo, Polo, Lider, Markiz, Leget**

W doświadczeniach ze strączkowymi prowadzone są badania na plonowanie nasion oraz przy łubinach żółtych ochrona mająca na celu zapobieganie antraknozie.

Zwalczanie antraknozy zaczyna się gdy rośliny łubinu żółtego osiągną wysokość ok. 15 cm preparatem **Gwarant 500 SC** w dawce 2 l/ha. Drugi zabieg i kolejne tym samym preparatem wykonywane są co 6-7 dni przy wysokiej wilgotności powietrza lub co 10-12 dni przy niskiej wilgotności powietrza. Zabiegi te wykonywane są do czasu wykształcenia się strąków.

Wielu rolników z wielkim zainteresowaniem obejrzało poletka z lnem włóknistym - z takimi odmianami jak: **Nike, Laura, Artemida, Alba, Wiko, Eskalina**. Poletka odchwaszczane są preparatem **Chisel 75 WG** w dawce 40g/ha. Stosowane jest następujące nawożenie N - 30 kg/ha, P - 60 kg/ha i K - 90 kg/ha. Średnie plony z ostatnich lat:

- słoma 60-70 q/ha
- nasion 10 - 12 q/ha

Mimo upalnej pogody i zmęczenia rolników wszyscy byli zadowoleni z wyjazdu. Ze Stacji wyjechali z przekonaniem, że duże znaczenie w plonowaniu, roślin zbożowych ma wymiana materiału siewnego, odpowiednie odmiany na dane stanowisko i prawidłowa agrotechnika.

*Jadwiga Maciorowska
Krystyna Szczęśniak
PZDR Parczew*

Zakład Przetwórstwa Ziemniaczanego w Przewłocze k/Parczewa powstał w roku 1987 na bazie Gminnej Spółdzielni.

W latach 1987-1990 zakład prowadził niepełną produkcję. Z uwagi na brak kotłowni i suszarni produkowano wyłącznie „krochmal zielony” przeznaczany do wyrobu syropu skrobiowego. Ten półprodukt sprzedawano do ZPZ w Lublinie, lecz z uwagi na niską cenę zbytu produkcja ta była deficytowa. Szybko zmieniająca się koniunktura na rynku skrobi zmusiła zakład do zaprzestania produkcji w 1990 roku.

Pięć lat później w 1995 r. niszczący zakład kupiła spółka Barycki - Szczepaniak. Od razu przystąpiono do prac remontowo-modernizacyjnych. Ze względów ekologicznych kotłownię zastąpiono wytwornicą pary na gaz - propan, wykończono suszarnie oraz zakupiono automaty pakujące do konfekcjonowania skrobi. W październiku rozpoczęto skup ziemniaków i produkcję skrobi ziemniaczanej. W pierwszej kampanii wyprodukowano 320 ton produktu. W tym samym roku zakład zawarł z rolnikami indywidualnymi umowy kontraktacyjne na produkcję ziemniaków skrobiowych na łączną ilość 9 tys. ton. W 1996 r. uzyskano 1700 ton skrobi. Z każdym rokiem firma rozwijała się. Dzięki stałemu ulepszaniu linii technologicznej zwiększono ilość uzyskiwanej skrobi.

Pomimo wzrostu możliwości produkcyjnych, zakład nie ominęły poważne kryzysy. Pierwszy w roku 1996-97 spowodowany był wysoką podażą skrobi oraz niepohamowanym importem dotowanej skrobi z UE. Następny kryzys w latach 1998-99 spowodowany załamaniem rynku w Rosji oraz suszą w Polsce

wpłynął na obniżenie o 60% skupu ziemniaków.

Pomimo tak dużych trudności firma spłaciła zaciągnięte kredyty inwestycyjne, co w bliskiej przyszłości umożliwi dokapitalizowanie zakładu.

W 1999 roku wystąpił ze spółki Pan Szczepaniak i powstała spółka rodzinna Barycki - Barycki.

W roku bieżącym spółka planuje przerobić 14 tys. ton ziemniaków, z których wyprodukuje 2,5 tys. ton

Warto podkreślić, że taki system zakupu ziemniaków obowiązuje w firmie „BEST” od pięciu lat, co gwarantuje współpracującym z nią rolnikom stały, pewny zbytni produkcji.

Zakład prowadzi produkcję sezonową od miesiąca sierpnia do listopada. W tym okresie poza 10 pracownikami stałymi zatrudnionych jest 20-25 pracowników sezonowych. Planuje się, że w roku bieżącym kampania rozpocznie się od 25 sierpnia i będzie trwała do 20 listopada.

Możliwe jest prowadzenie kampanii wiosennej

Postawili na przetwórstwo ziemniaka

skrobi. Produkcja na tym poziomie jest zbliżona do maksimum możliwości technologicznych zakładu. Obecnie firma sprzedaje swój produkt na rynku polskim i krajów WNP. Prowadzone są rozmowy z firmami niemieckimi w celu poszerzenia rynku zbytu. Zakład produkuje skrobię najwyższej jakości, oznaczonej w PN jako „superior-standard”. Skrobia pakowana jest w torebki foliowe 0,5 kg oraz worki papierowe 40 kg. W tym roku ze względu na wymagania europejskie worki 40 kg zostaną zastąpione workami 25 kg. Chcąc poszerzyć asortyment zakład rozpoczął produkcję skrobi żelujących, która w wielu przypadkach może zastąpić żelatynę.

Duże nadzieje na poprawę rentowności i dalszy rozwój firma wiąże z „Ustawą o regulacji rynku skrobi w Polsce”, która zacznie obowiązywać od 2002 r. Przewiduje ona wprowadzenie limitów produkcyjnych dla zakładów przemysłu ziemniaczanego, dopłaty do eksportu skrobi oraz dla producentów ziemniaków wysokoskrobiowych. Podstawowym założeniem reformy jest oparcie produkcji wyłącznie o surowiec kontraktowany.

aby przerobić nadwyżkę wyprodukowanych ziemniaków. W okresie poza produkcyjnym prowadzone są prace remontowe, modernizacyjne oraz konfekcjonowanie skrobi.

Do produkcji wymagane są ziemniaki odmian wysokoskrobiowych takie jak: z odmian średnio wczesnych: **Ikar, Głada**; średnio późnych: **Fregata, Lawina**, późnych: **Meduza, Kinga, Bzura**. Chcąc w przyszłości wcześniej rozpocząć kampanię jesienną a tym samym móc zwiększyć produkcję firma zamierza wprowadzić najnowszą odmianę wczesną wysokoskrobiową - **Gabi**.

Spółka Barycki-Barycki zapewnia współpracującym z nią gospodarstwom stały zbytni i stabilizację. Przewidywany rozwój firmy z związku z wprowadzeniem „Ustawy regulującej rynek skrobi” pozwala producentom ziemniaków patrzeć z nadzieją w przyszłość. Rozwój jedyne tego typu zakładu w południowo-wschodniej Polsce jest ważny dla naszego rejonu ze względu na tworzone miejsca pracy.

**Wiesław Byra
Elżbieta Kacprzak
PZDR Parczew**

Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 roku w rozdziale 7 w artykułach 24 oraz 25 reguluje postępowanie ze zwierzętami podczas transportu.

Transport zwierząt gospodarczych

Mówi ona, że transport zwierząt w nien odbywać się środkami do tego przystosowanymi i w odpowiednich warunkach.

Pomimo tego każdego dnia na targowiskach, drogach i w transportach zwierzęta są bite ostrymi przedmiotami, mają fatalne warunki sanitarne, łamią sobie nogi i kaleczą skórę.

W raporcie Najwyższej Izby Kontroli z maja 1998 roku o wynikach kontroli nadzoru nad warunkami transportu zwierząt gospodarczych czytamy, że warunki w jakich transportowane są zwierzęta gospodarskie to jest bydło, trzoda chlewna, owce oraz konie, urągają wszelkim regułom.

Przewozi się je w brudnych samochodach z dziurawymi podłogami, w nadmiernym zagęszczeniu, nie oddziela się przegrodami osobników młodych od dorosłych oraz zwierząt różnych gatunków. Podczas rozładunku zwierzęta są kopane, wyciągane na rampę za uszy. W dziurawych podłogach łamią kończyny, ranią się o wystające z burt pojazdów ostre krawędzie, ulegają zaduszeniu wskutek przekraczania norm załadunkowych.

Według NIK, która oceniła działalność służb weterynaryjnych, przewoźników oraz przedsiębiorstw handlu zwierzętami pod kątem prawidłowości prac związanych z załadunkiem, przewozem i wyładunkiem zwierząt, większość punktów skupu, baz zbiorczych zwierząt oraz firm przewozowych nie zapewnia zwierzętom niezbędnych warunków sanitarnych, opieki weterynaryjnej oraz żywienia.

Spśród 130 skontrolowanych punktów skupu 60 proc. nie zapewniało zgromadzonemu zwierzętom właściwych warunków pobytu. Inspektorzy stwierdzili m.in. w trzech punktach długotrwałe (od 2 do 5 dni) przetrzymywanie zwierząt oczekujących na przewóz bez karmienia, w co drugim punkcie brak było zadania nad stanowiskami gromadzenia zwierząt, a w co piątym brakowało mat dezynfekcyjnych. Prowadzenie skupu bez nadzoru weterynaryjnego odnotowano w 16 miejscach skupu, a w pięciu użytkowanie ramp nie nadających się do załadunku lub wyładunku, brak

koryt do karmienia i pojenia zwierząt oraz środków dezynfekowania pomieszczeń.

Podobne nieprawidłowości zauważono także w 48 proc. spośród 57 skontrolowanych baz zbiorczych zwierząt. Najczęściej szwankował stan sanitarny obiektów, brakowało w nich mat dezynfekcyjnych, a rampy załadunkowe były w złym stanie technicznym.

W co czwartej ze 134 firm w których przeprowadzono kontrolę, używających do przewozu zwierząt samochodów, ujawniono kiepski stan techniczny taboru. Przeciekające dachy, dziurawe podłogi oraz nieszczelne konstrukcje pojazdów nie zapewniały zwierzętom odpowiedniej temperatury podczas przewozu. Niektóre spośród środków transportu były w tak opłakanym stanie, że nie zabezpieczały zwierząt przed wypadnięciem w czasie jazdy.

Także kolej nie jest przygotowana do przewozów zwierząt. Wprawdzie PKP oferują takie usługi na wytypowanych przez siebie 558 stacjach, ale faktycznie nie są one do tego przystosowane. Z owych stacji 32 nie posiada nawet ramp do załadunku bądź wyładunku, brakuje ujęć wody do pojenia zwierząt. Na koniec 1996 r. kolej dysponowała ok. 11.500 wagonami fabrycznie dostosowanymi do przewozu czworonogów (w tym ok. 50% z nich było w nieodpowiednim stanie technicznym). Ponadto, ze względu na koszty i szybkość przewozu, transport kolejowy nie jest konkurencyjny wobec transportu kołowego i praktycznie nie jest wykorzystywany.

Inspektorzy NIK ustalili, iż służby weterynaryjne nie egzekwowały świadectw miejsca pochodzenia zwierząt. Wykluczało to możliwość identyfikacji właścicieli skupionych zwierząt w razie stwierdzenia chorób poszczególnych osobników, a zwłaszcza zlokalizowania ognisk występowania chorób zakaźnych.

Żadne z 11 skontrolowanych granicznych przejść drogowych nie było przygotowane do przeprowadzenia pełnej kontroli weterynaryjnej, polegającej m. in. na sprawdzeniu czy w transportach nie ma zwierząt padłych,

czy pojazdy załadowane są zgodnie z normami, czy zwierzętom zapewniono na okres przewozu odpowiednią ilość ściółki. Przejścia nie były także wyposażone w laboratoria do wykonywania badań.

Niewłaściwy stan techniczny pojazdów oraz urządzeń ładunkowych, nadmierne zagęszczenie transportowanych zwierząt były zarówno przyczyną śmiertelnych upadków, jak też ciężkich urazów zwierząt, co wymuszało tzw. ubój sanitarny. Większość upadków zakwalifikowano jako niezawinione przez transportujących, a za najczęstszą przyczynę podawano tzw. stres transportowy.

Polskie prawo dotyczące nadzoru weterynaryjnego oraz ochrony zwierząt w transporcie nie jest w pełni zgodne z regulacjami obowiązującymi w państwach Unii Europejskiej. Stan ten wynika głównie z braku szeregu przepisów wykonawczych do ustaw, które weszły w życie w 1997r. Jest to także zasadnicza przeszkoda w podpisaniu umowy weterynaryjnej z Unią Europejską.

W celu poprawy warunków przewozu zwierząt gospodarskich NIK postulował m.in. wydanie przepisów określających szczegółowe zasady i warunki transportu oraz jego maksymalnego czasu, a także przepisów w sprawie określenia warunków weterynaryjnych wymaganych przy prowadzeniu skupu i spedycji zwierząt. Zdaniem Izby nieodrowne jest przystąpienie przez Polskę do Europejskiej Konwencji o ochronie zwierząt w transporcie międzynarodowym.

Dnia 30 czerwca 1998 roku Minister Transportu i Gospodarki Morskiej wydał rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i warunków transportu zwierząt. Rozporządzenie to określa sposób postępowania ze zwierzętami chorymi oraz padłymi w czasie transportu, maksymalny czas trwania transportu dla danego gatunku i przedziału wiekowego zwierząt oraz szczegółowe zasady i warunki transportu zwierząt. ■

Na podstawie informacji o wynikach kontroli nadzoru nad warunkami transportu zwierząt gospodarskich.

Jacek Kołodziejczyk
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego

Ostatnie afery „mięsne” z dioksynami u drobiu, BSE i pryszczycza u bydła, pomór u świń spowodowały wzrost zainteresowania konsumentów koniną jako stosunkowo bezpiecznym mięsem. Wzrastający popyt krajowy jak też eksport do Włoch i Francji spowodowały wzrost ceny.

Cóż zatem zrobić aby rodziło się jak najwięcej źrebiąt? Należy dbać o ogólny stan zdrowia klaczy (ruch na świeżym powietrzu, zbilansowane żywienie, odrobaczenia, szczepienia) szczególnie zaś należy dbać o układ rozrodczy. Do rozrodu należy używać zdrowych ogierów (z badaniami laboratoryjnymi) o potwierdzonej płodności.

Najważniejsza w hodowli koni jest wiedza człowieka kierującego rozrodem (breeding management). Należy ściśle współpracować z lekarzem weterynarii znającym sprawy rozrodu koni. Wszystko to razem daje sukces w postaci zdrowego źrebięcia od klaczy co roku. Klacz powinna z kilkunastodniową przerwą z jednej ciąży wchodzić w drugą. Należy zatem eliminować do minimum wszelkie

„przeboje” tj. nieudane pokrycia, stany chorobowe czyli szybko diagnozować ciążę a przy nie stwierdzeniu jej konieczne jest ponowne krycie lub leczenie klaczy.

Znane są przypadki, że hodowca uznający klacz za żrebną „na oko”

Rozród koni

przekonywał się o swojej pomyłce po niemal roku. Inne zdarzenia związane z nieudanym rozrodem to np. klacze żrebne wykazujące zachowania rujowe kryte ponownie roniły, czyli traciły ciążę.

Takie wypadki doprowadzają często do jałowości klaczy, komplikacji zdrowotnych a co za tym idzie do utraty sezonu i bezproduktywnego utrzymywania klaczy.

Sytuacja tego typu powoduje brak zysku a nawet wystąpienie straty.

I tu z pomocą przychodzi dzisiejsza technika - USG, która daje możliwość stwierdzenia występowania już kilkunastodniowej ciąży. Pomaga ona również diagnozować wszelkie stany

chorobowe macicy, jajników, określa fazę cyklu rujowego tzn. przedział czasowy kiedy klacz

nadaje się do krycia. Wiedza ta ułatwia rozród i czyni go efektywnym czyli zakończonym sukcesem. Należy więc polecać hodowcom koni korzystanie z USG.

W Białej Podlaskiej lekarz weterynarii Radosław Czyżak świadczy usługi USG. Kontakt: tel. (083) 345 30 11, 342 00 18 lub tel. kom. 0 603 184 254.

Lek. wet. Radosław Czyżak

Kwasica żwacza

Stan nadmiernej kwasowości płynu żwacza nazywa się kwasicą. Płyn żwacza krowy chorej na kwasicę ma pH poniżej 5,0. Kwasica żwacza powodowana jest przez spożywanie nadmiernych ilości łatwo fermentujących węglowodanów, zwłaszcza przy nadmiernym rozdrobnieniu pasz.

W powstaniu kwasicy wyróżnia się dwa etapy:

1. Pobranie dużych ilości łatwo fermentujących węglowodanów i gwałtowna fermentacja w żwacu do lotnych kwasów tłuszczowych
2. Wchłanianie nadmiaru lotnych kwasów tłuszczowych do krwi.

Źródłem łatwo fermentujących węglowodanów są młode zielonki, rośliny okopowe zawierające cukier, melasa oraz zbożowe pasze treściwe.

Najmniej podatna na rozkład w żwacu jest skrobia z ziarna kukurydzy oraz z sorgo.

Błona śluzowa żwacza jest niszczone przez nagromadzone kwasy, co ułatwia przechodzenie do organizmu bakterii powodujących na przykład ropnie wątroby. Obniżenie pH płynu żwacza ma ujemny wpływ na dalsze odcinki przewodu pokarmowego, może powodować stan zapalny błony śluzowej jelita cienkiego powodując biegunki.

Krowy chorujące na chroniczną, utajoną kwasicę są bardziej podatne na zatrzymanie łożyska oraz zaleganie okołoporodowe.

Objawy kwasicy to:

- utrata apetytu,
- zmniejszenie wydajności mlecznej,
- zmniejszenie masy ciała,
- biegunki, luźny kał,
- apatia,
- owrzodzenie kończyn.

W przypadku pojawienia się

pierwszych objawów kwasicy należy usunąć z dawki pasze zawierające łatwo fermentujące węglowodany, podając przy tym dobrej jakości pasze objętościowe, najlepiej siano łąkowe.

Aby uniknąć kwasicy należy:

- unikać gwałtownych zmian dawki pokarmowej,
- dzielić dawkę pasz treściwych na kilka odpasów,
- unikać skarmiania pasz nadmiernie rozdrobnionych,
- stosować substancje buforujące pH płynu żwacza,
- stosować system żywienia TMR lub PMR.

Ślina przeżuwaczy posiada odczyn zasadowy i stanowi naturalny bufor neutralizujący kwasy powstające w żwacu. Zadawanie pasz nadmiernie rozdrobnionych zmniejsza wydzielanie śliny co sprzyja kwasicy. Ma to szczególnie miejsce w intensywnym żywieniu krów mlecznych dawkami z dużym udziałem pasz treściwych i drobno rozdrobnionej kiszonki z kukurydzy.

Antonina Strącka

Porady pszczelarskie

Dokarmianie pszczół na zimę powinno być zakończone około 10-15 września. Należy pamiętać, że czerwienie matek we wrześniu nie jest korzystne dla rodzin. Powoduje bowiem niepotrzebne wyczerpanie się pszczół przed zimową, a pszczoły wygryzione z jaj złożonych przez matkę w tym miesiącu nie mają już szans właściwie przygotować się do przetrwania zimy. Dlatego też szybkie uzupełnienie zapasów w pierwszej dekadzie września ma na celu także przerwanie czerwienia poprzez „zalenie” plastrów pokarmem. Niestety nie zawsze można osiągnąć sukces stosując ten zabieg. Przy pomyślnej pogodzie i dopływie pyłku z kwitnącej ognichy często matki w rodzinach zwiększają czerwienie. Niewiele tu można zaradzić. Próby zamykania matek w klateczkach na okres września i połowę października, poza dużą pracochłonnością, okazały się ryzykowne ze względu na straty matek. Pozytywne wyniki może dać ochładzanie gniazd poprzez zdejmowanie ociepleń i powiększenie wylotu, który musi jednak uniemożliwić dostęp gryzoni do ula (7 mm wysokości). Następstwem intensywnego czerwienia matek może być nadmierne zużycie zapasów, które należałoby uzupełnić. W tym czasie na ogół nie dokarmia się już rodzin syropem. Brakujący zapas uzupełniany poszytymi plastrami, zabranymi z innych rodzin. W tym celu po dokarmieniu rodzin, rankiem po zimnej nocy, wykonujemy przegląd rodziny, obserwując uliczki między ostatnimi plastrami. Rodzina podczas takiego przeglądu powinna znajdować się już w luźnym kłębie zimowym i dlatego robimy to rankiem po nocy z przymrozkiem. Jeśli ostatni plaster nie jest obsiadany przez pszczoły, zabieramy go, zmniejszając w ten sposób gniazdo. Zabieg ten polecać należy szczególnie pszczelarzom początkującym, którzy mogą mieć kłopoty z dopasowaniem wielkości gniazda do siły rodzin. Zabrane plastry przeznaczamy rodzinom, w których jest zbyt mało zapasu. W tym celu skrajne plastry ze zbyt małą ilością pokarmu, ale obsiadane przez pszczoły wycofujemy np. za zatwór, dając w to miejsce plaster z poszytym zapasem. Pszczoły zza zatworu przejdą do gniazda, a w ciepłe dni powinny przenieść tam pokarm, osuszając plastry znajdujące się za zatworem.

Nadmiar plastrów z poszytym

zapasem lepiej jest przechowywać poza ulem, w szczelnej transportowce, skrzyni itp. Właściwie zabezpieczone przed gryzoniami, wiosną umożliwią łatwe uzupełnienie brakującego pokarmu w głodujących rodzinach, lub posłużą do pobudzania rodzin do intensywnego rozwoju. Należy pamiętać, że zabieranie plastrów z nadmiarem zapasów jest złem koniecznym.

W ulach wielokorpusowych we wrześniu niezbędny jest przegląd rodzin, mający na celu sprawdzenie lokalizacji czerwiu. Czerwienie tylko

w górnym korpusie jest nie wskazane, gdyż powoduje uwiązanie się kłębu zimowego w górnej kondygnacji. Wiosną taka rodzina może zginąć z głodu przy istniejących zapasach w dolnym korpusie. Dlatego należy przedstawić korpusy, lub pozamieniać plastry tak, aby te z czerwem znalazły się w dolnym, a z dużą ilością zapasów w górnym. W zasadzie zabieg ten wykonuje się przed przystąpieniem do ostatecznego uzupełnienia pokarmu. W końcu września można już usunąć podkarmiaczki, sprawdzając jeszcze raz wypełnienie pokarmem skrajnych plastrów. Pozostawienie podkarmiaczek ramkowych w gniazdach do listopada powoduje ochładzanie gniazda i zapobiega rozczzerwianiu się matek w tym okresie. ■

Małgorzata Lewandowska

Mistrzowie konkursu AGROLIGA 2001 na szczeblu Oddziału Grabanów

Państwo Jolanta i Jerzy Osińscy prowadzą 35 ha gospodarstwo rolne położone we wsi Łazy, gmina Łuków na terenie województwa lubelskiego.

Panu Jerzemu wraz z żoną udało się na przestrzeni kilku lat, zaczynając od 5 ha, stworzyć dobrze prosperujące gospodarstwo rolne. Główną gałęzią działania jest hodowla trzody chlewnej, a także uprawa ziemniaków na kwalifikowany materiał nasienny. W gospodarstwie uprawia się także zboża z przeznaczeniem na pasze. Rolnik posiada wszelkie niezbędne maszyny tj. ciągniki, kombajn zbożowy i ziemniaczany, sprzęt do uprawy i pielęgnacji roli i roślin oraz inne urządzenia ułatwiające prace w gospodarstwie.

Produkcja trzody chlewnej odbywa się w cyklu zamkniętym. Stado podstawowe stanowi 25 loch rasy WBP i BPZ. Rolnik sprzedaje około 500 sztuk tuczników rocznie. Hodowla prowadzona jest na głębokiej ściółce, w kojcach od 40 do 80 sztuk, karmione paszami przygotowywanymi na bazie koncentratów. Do czasu, kiedy państwo Osińscy wybudowali chlewnię, czyli do 1998 r.

świnie w gospodarstwie były hodowane w starej oborze. Obecnie została ona zmodernizowana na chlewnię macior, w której znajduje się 8 stanowisk porodowych. Nowo wybudowana chlewnia o wymiarach 40 m x 12 m służy jako tuczarnia. Wyposażona jest w automaty paszowe oraz nowoczesny system wentylacji wymuszonej, regulującej mikroklimat za pomocą sterowników elektronicznych. W wydzielonej części chlewni na paszarnię, znajduje się 2 mieszalniki pasz, śrutownik ssący - tłoczący pobierający zboże bezpośrednio z BIN-a. Rolnik posiada zawartą umowę kontraktacyjną na dostawę tuczników z Zakładami Mięsnymi w Łukowie. Gospodarstwo stale rozwija się i podnosi swój standard. Planowane jest zwiększenie liczby loch do 40 sztuk oraz adaptacja budynku po krowach na warchlakarnię.

Rolnik współpracuje z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łukowie. Czynnie bierze udział w szkoleniach i wyjazdach szkoleniowych. ■

Dariusz Grochowski
PZDR Łuków

Badania techniczne opryskiwaczy

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin w Lublinie przypomina, że podczas stosowania środków ochrony roślin muszą być przestrzegane zasady ich poprawnego użycia. Oznacza to, że przed zabiegiem ochrony roślin należy dokładnie zapoznać się z etykietą-instrukcją stosowania środka. Bardzo ważnym elementem prawidłowego stosowania środków ochrony roślin jest sprawny technicznie opryskiwacz. Sprawny sprzęt do stosowania środków ochrony roślin to między innymi:

- ⇒ mniejsze zużycie środków ochrony roślin - nie zachodzi konieczność powtarzania zabiegu,
- ⇒ podniesienie bezpieczeństwa operatora opryskiwacza,
- ⇒ zmniejszenie ryzyka skażenia środowiska,
- ⇒ wysoka jakość i konkurencyjność produktów żywnościowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych (tekst jednolity Dz.U. Nr 66, poz. 751 z 1999 r.) oraz ustawą z dnia 16 lutego 2001 r. o zmianie ustawy o ochronie roślin uprawnych (Dz.U. Nr 22, poz. 248 z 2001 r.), badanie techniczne opryskiwaczy jest obowiązkowe. Opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze, mogą być wprowadzone do obrotu (sprzedaży), jeżeli ich sprawność techniczna została potwierdzona badaniami przeprowadzonymi przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin. Badaniom podlegają również opryskiwacze będące w eksploatacji. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy powinny być przeprowadzone w odstępach czasu nie dłuższym niż 2 lata.

Informujemy, że na terenie województwa lubelskiego, upoważnione do przeprowadzania badań technicznych opryskiwaczy uzyskały

następujące jednostki organizacyjne:

1. Prywatne Przedsiębiorstwo Handlowe „Stampol”- 24-300 Opole Lubelskie ul. Przemysłowa 18.
2. Mechanika Maszyn i Sprzętu Rolniczego Jacek Kowalczyk - Kijany 1a, 21-077 Spiczyn.
3. Pluta Henryk Kępa- Chotecka 56, 24-313 Wilkow.
4. Warsztaty Szkolne przy Zespole Szkół Technicznych -24-200 Bełżyce ul. Przemysłowa 44.
5. Spółdzielnia Usług Rolniczych - 23-110 Krzczonów ul. Spółdzielcza 2.
6. Spółdzielnia Ogrodnicza w Bobach- Okręglica 8 A, 23-250 Urzędów.
7. Haras Zbigniew - Nowy Dwór 19, 23-145 Wysokie.
8. Zespół Szkół Zawodowych - Warsztaty Szkolne- 08-500 Ryki ul. Żytia 5.
9. Zakład Usługowo-Handlowy - Ewa Świtaj 08-454 Kłoczew.
10. Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe „ROLTEX” Zakład Nr 2 Siedliszcze- 22-130 Siedliszcze.
11. Zespół Szkół Techniki Rolniczej -22-304 Siennica Różana.
12. Zespół Szkół Rolniczych Korolówka Osada, 22-200 Włodawa.
13. Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe „AGRO-TRANS” - Kamień 128 B, 22-113 Kamień.
14. Marian Jędrzejewski- 21-200 Parczew ul. Działkowa 10.
15. Stacja Doświadczalna Oceny Odmian Cicibór Duży- 21-500 Biała Podlaska.
16. „AWAZ” W. Dziega, A. Dziega, H. Zaborek- 21-300 Radzyń Podlaski ul. Targowa 2.
17. „CARDINAL” T. Kalinowski, K. Kalinowski 21-580 Wisznice ul. Warszawska 80.
18. „ROLOPRYSK” Grzegorz Suchorab- Przewłoka 47a, 21-200

Parczew.

19. Spółdzielnia Kółek Rolniczych 21-570 Drelów ukl. Bankowa 23.
20. „EKO-NOWA” Spółka z o.o. 21-530 Piszczac ul. Terespolska 38.
21. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Mirek” Mieczysław Mirek- Bukowina II Nr 78, 23-425 Biszczka.
22. WODR w Lublinie z/s w Końskowoli Gospodarstwo Pomocnicze w Sitnie- 22-424 Sitno.
23. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „PROAGRO” Jan Walcza- Olszanka 55, 22-465 Turobin.
24. Przesiębiorstwo Wielobranżowe „ARPIS”- 22-630 Tyszowice ul. Wielka 96.
25. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Hopkie- 22-650 Łaszczów.
26. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ROL-MAG” Stefanowice (baza SKR).
27. Węclaw Ireneusz- 22-420 Skierbieszów ul. Nadrzeczna 23.

Środki ochrony roślin stanowią pewne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Zabiegi w zakresie stosowania środków ochrony roślin w produkcji rolnej i leśnictwie mogą być wykonywane tylko przez osoby przeszkolone przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin (m.in. WODR) i posiadające dokument potwierdzający ukończenie szkolenia. Stosujący środki ochrony roślin bezwzględnie winni przestrzegać obowiązujących zasad bezpieczeństwa. Każdy użytkownik środków ochrony roślin musi zdawać sobie sprawę, że ponosi zarówno prawną jak i moralną odpowiedzialność za prawidłowe ich stosowanie. ■

**Wojewódzki Inspektorat
Ochrony Roślin
W Lublinie**

O czym należy pamiętać jesienią w zakresie bhp

Kącik BHP

Wykonywanie każdej pracy niesie ze sobą ryzyko poniesienia uszczerbku na zdrowiu. Eliminacja lub ograniczenie tego ryzyka to podstawowy cel jaki powinniśmy postawić sobie podejmując pracę lub polecając ją osobie trzeciej.

W czasie wykonywania jesiennych prac polowych należy bezwzględnie zadbać o wyposażenie ciągnika w przenośną lampę oświetleniową, którą można byłoby zamontować na narzędziu uprawowym w okresie słabej widoczności przy poruszaniu się po drodze. Wyjeżdżając na drogę publiczną, należy zadbać o to, aby koła ciągnika i innych maszyn przyczepianych wynosiły jak najmniej błota na drogę, gdyż po deszczu stwarza ono duże niebezpieczeństwo szczególnie dla pojazdów samochodowych.

Podczas nawożenia organicznego należy zwrócić uwagę, aby przy załadunku obornika nie przebywały jakiegokolwiek osoby w zasięgu ładowacza. Każda masa, którą się przewozi musi być umieszczona równomiernie na środku transportowym. W tej maszynie podobnie jak i w pozostałych pracujących w gospodarstwie wszystkie części wirujące muszą mieć założone osłony. Mycie i czyszczenie rozrzutnika możliwe jest tylko przy zatrzymanym silniku i wyłączonym napędzie. Wydawałoby się, że jest to sprawa oczywista, ale przy tej czynności występuje najwięcej groźnych w skutkach wypadków.

Nawożenie mineralne należy wykonywać w dni bezwietrzne. Osoby zatrudnione przy nawożeniu, zaprawianiu nasion i ochronie roślin powinny być wyposażone w odzież ochronną. Niedopuszczalne jest wchodzenie osób do zbiornika.

Podczas pracy kombajnem ziemniaczanym względnie przy siewie zbóż oraz przy innych pracach, przy których na pomostach maszyn towarzyszących /konstrukcyjnie do tego przewidzianych/ muszą przebywać ludzie powinna być doskonała i niezawodna łączność tych osób z traktorzystą. W czasie pracy niedopuszczalne jest wchodzenie ani schodzenie

z pomostów, a wejście powinno być zamknięte. W czasie rozładunku nigdy nie wolno przebywać na przyczepie, ani wchodzić pod uniesiony zbiornik np.: przy kombajnie ziemniaczanym, buraczanym.

Operatorzy ciągników, maszyn samobieżnych i innych urządzeń silnikowych są obowiązani stosować się do zaleceń przeciwpożarowych zawartych w przepisach lub instrukcjach obsługi tych urządzeń.

Na koniec krótkiego przypomnienia zasad bhp przy wykonywaniu w/w prac jeszcze jedno ostrzeżenie, a dotyczące zakazu zatrudnienia dzieci, tj. osób niepełnoletnich poniżej 15 roku życia. Jednakże w wielu gospodarstwach rolnych pracę dzieci rodzice traktują jako element

wychowawczy, przygotowujący do życia dorosłego. Są jednak prace, których dzieci bezwzględnie nie mogą wykonywać, gdyż stanowią one zagrożenie dla ich życia i rozwoju. Do takich prac należy samodzielna obsługa maszyn i innych urządzeń energetycznych, praca na wysokościach, przenoszenie i podnoszenie ciężarów, praca przy obsłudze zwierząt i stosowaniu środków ochrony roślin, nawożeniu. Pamiętajmy, że dzieci mimo, że wykonują zakazane prace dobrze to często mają za mało sił, brakuje im wyobraźni, doświadczenia, nie potrafią właściwie ocenić niebezpieczeństwa, przewidzieć skutków swoich poczynań, a zatrucie, przeciążenie czy nieuwaga młodego organizmu może mieć nieodwracalne skutki. Niech najtragiczniejsze przykłady z własnego regionu czy mediów będą nam przestrożą.

Bazyli Filatiuk

GOSPODARSTWO ROLNO - NASIENNE

Andrzej Kiryczuk

Zaliscze, 21-222 Podedwórze

tel. (0 83) 379 51 66

OFERUJE: do sprzedaży jesienią 2001 roku materiał siewny kwalifikowany, zaprawiony, następujących gatunków i odmian zbóż.

Pszenica oz. „Mewa” - oryg.

Pszenżyto oz. „Kitaro” - oryg.

Pszenżyto oz. „Fidelio” - I ods.

Ceny konkurencyjne ZAPRASZAMY

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32

tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

♣ *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando Lakes, Sano, Josera, LNB - Ekoplón, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita, Europlos.*

♣ *Śrutę sojową i rzepakową.*

♣ *Sprzęt i maszyny rolnicze.*

Suche bukiety stają się coraz bardziej cenionym elementem dekoracyjnym naszych mieszkań. Układamy je z roślin uprawianych, wysiewanych czy też sadzonych w ogrodzie, lub dziko rosnących.

Moda na suche bukiety przeżywa swój rozwój, powrót do przeszłości, tęsknotę za prostotą, nową fascynację kształtem i barwą roślin, którą pragniemy utrwalić i zachować na zimowe wieczory. Może to być w wielu przypadkach ucieczka od technizacji naszego otoczenia, obojętności, jaka zalega w kontaktach między ludźmi, odwrót od tradycyjnych kwiatów a jednocześnie szukanie powrotu do rzeczy naturalnych i dążenie do zespolenia z otaczającą nas przyrodą. W zbieractwie roślin i kompozycjach z naturalnych kwiatów należy dostrzec pozytywną reakcję ludzi wrażliwych na brzydotę kwiatów plastikowych i wysoką cenę.

Przed przystąpieniem do zbierania roślin na suche bukiety musimy się zastanowić jaka część rośliny będzie potrzebna do kompozycji; kwiat, pąk kwiatowy, kwiatostany, nasienniki, owoce, łodygi, liście, pędy, gałązki i korzenie. Rośliny możemy uprawiać we własnym ogrodzie czy też zbierać z pól, lasu a nawet z „przydrożków”; są po prostu inne i na swój sposób upiększają otoczenie. Do roślin uprawianych w ogrodzie polecam; **suchokwiat, nieśmiertelnik, zatrzian Suworowa, zatrzian tatarski, gipsówka trwała**, itd. Rośliny ze stanu naturalnego to: **krwawnik, wrotycz, mikołajek płaskolistny, szczaw, szarłat, szczęć, tobołki, trawy**, itd. Należy zwrócić baczną uwagę na dobór naczyń, nie mogą to być wykwintne wazony /kryształy itp./, najważniejsze są proste gliniaki, koszyczki, worki z grubego sznurka, płótna. Pomysłowość nasza może być nieograniczona, byle zawsze była poparta dobrym smakiem i umiejętnością zharmonizowania rośliny z naczyniem i otoczeniem. Suche bukiety powinny zdobić nasze pomieszczenia zwłaszcza zimą. Nie pozwólmy im się

zakurzyć ani opatrzyć naszym oczom. Cała zima to nazbyt długo aby oglądać ten sam bukiet choćby najpiękniejszy. Polecam zmieniać kompozycje i wazony oraz ich miejsce, aby nie powiało nudą. Z nadejściem wiosny, likwidujemy je bez żalu, wszak czekać będą na nas kwiaty w ogrodzie, na łąkach i w lasach nowe rośliny, do jeszcze piękniejszych bukietów.

zarówno z roślin żywych jak i suchych jest taka sama. Kompozycja jest zespołem właściwie dobranych i celowo podporządkowanych sobie elementów. O wartości kompozycji decydują wszystkie jej elementy: linia, płaszczyzna, symetria, rytm, barwa i światło. Kompozycja nabiera treści wówczas jeżeli wszystkie jej elementy zostały uwzględnione.

Układanie bukietów z suchych roślin

Aby kompozycja wyglądała ładnie w okresie zimowym musimy je zebrać o odpowiedniej porze dnia i dobrze zakonserwować. Warunkiem szybkiego zasuszania jest to, aby rośliny ścinać w czasie słonecznej pogody. Rośliny ścinamy wówczas gdy są maksymalnie wyrośnięte. Należy pamiętać o tym, że w czasie zasuszania jeszcze bardziej się rozwiną. Niekiedy sposób suszenia może nadać roślinie szczególny kształt, a także spotęgować lub osłabić barwę. Pomieszczenia w których zamierzamy suszyć rośliny z przeznaczeniem na suche bukiety powinny być **ciemne, ciepłe i przewiewne**. Ciemność jest wymagana ze względu na utrwalanie barwy. Temperatura w pomieszczeniach powinna wynosić nie więcej niż 22-24°C, gdyż zbyt gwałtowne suszenie powoduje łamliwość roślin. Wymiana powietrza, czyli wietrzenie sprzyja szybszemu suszeniu i lepszemu utrwaleniu naturalnych barw roślin. Rośliny najlepiej wiązać w nieduże pęczki i rozmieszczać je na sznurze. Poszczególne pęczki roślin nie powinny się ze sobą dotykać, aby powietrze mogło swobodnie krążyć. Jest kilka metod konserwacji roślin; suszenie na wisząco, stojąco, płasko, w piasku, boraksie, żelu krzemionkowym. Stosowanie boraksu w płynie, roztworu glicerynowego oraz inne metody to szkieleutowanie liści i barwienie roślin.

Zasada komponowania bukietów

Pamiętajmy, że w komponowaniu bukietów obowiązują pewne reguły, ale nie wolno być ich niewolnikiem, bo tracimy rzecz najważniejszą - indywidualny charakter naszej kompozycji.

Tworzywo jakimi są suche rośliny, w dużym stopniu zapewnia niepowtarzalny bukiet zarówno z tych roślin uprawianych w naszych ogrodach jak zebranych ze stanu naturalnego. Pojęcie dekoracji roślinnych wykonywanych z kwiatów obejmuje bukiety, wiązaniki, kosze, wieńce i szereg innych kompozycji okolicznościowych, w których szczególnie rośliny zasuszone mają duże zastosowanie.

Bukiety, w zależności od kształtu, jaki im nadamy, można podzielić na: okrągłe, owalne, trójkątne i nieregularne, czyli bez wyraźnej symetrii w bukiecie. Zdecydowanie rzadziej wykonuje się suche bukiety w kształcie zwisłym czy ukośnym. Ze względu na rodzaj zastosowanego materiału roślinnego bukiety dzielimy na: jednolite, komponowane tylko z jednej grupy roślin np.: trawy, czy też różnorodne, łączące różne zasuszone kwiaty i rośliny. Mogą być dekoracje z roślin zasuszonych w formie przestrzennej; obrazy w ramie, dekoracje leżące lub stojące, dekoracje okolicznościowe /gwiazdkowe, wielkanocne, jubileuszowe, zaduszkowe lub mikołajowe/.

Technika układania bukietów nastrocza trudności, gdyż ➔

➔ materiał roślinny narzuca sposób postępowania. Często narzekamy przy układaniu kompozycji z roślin suchych, że są zbyt sztywne i mało plastyczne co utrudnia nam pracę. Aby temu zapobiec, na 2-3 dni przed układaniem bukietów wynieśmy rośliny do miejsc o dużej zawartości wilgoci w powietrzu /łazienka, kuchnia a nawet osłonięty balkon/. Bardzo często stawiany jest zarzut, iż kompozycje suche nie mają zapachu. Należy stwierdzić, że mają swój swoisty zapach, można wzbogacić zapach, włączając do bukietu gałązkę lawendy, mięty, macierzanki lub rumianku. Kwiaty zasuszone w komponowaniu mają bardzo duże zalety, można je dowolnie skracać, wydłużać, łączyć, sklejać, zawieszać itd. Przy układaniu kompozycji z roślin suchych należy kierować się własną intuicją i upodobaniami, które są zawsze niezawodne w twórczej pracy.

Specjaliści ALOW w okresie jesienno-wiosennym prowadzą szkolenia i pokazy z zakresu układania

kompozycji z roślin suchych na terenie PZDR w Łukowie. Wszyscy chętni mieszkańcy zarówno wsi jak i miast mogą uczestniczyć w szkoleniach na które zapraszamy. Zdobyta wiedza nie idzie na marne ponieważ są przykłady uczestników szkoleń w terenie

k którzy zajmują się uprawą roślin na suche bukiety, wyrobem i sprzedażą. W/w działalność w gospodarstwie rolnym może stanowić dodatkowe źródło dochodu.

Teresa Wypych
PZDR Łuków

Agronom

Jasionka 5, 21-200 Parczew tel. 355-05-22

- ➔ Pasze Hendrix
- ➔ Nawozy
- ➔ Środki ochrony roślin
- ➔ Śruta sojowa i rzepakowa
- ➔ Nasiona kukurydzy
- ➔ Wyposażenie budynków inwentarskich
- ➔ Folia do sianokiszzonek
- ➔ Doradztwo

Zapraszamy

1 VIII - 31 X 2001

PROMOCJA

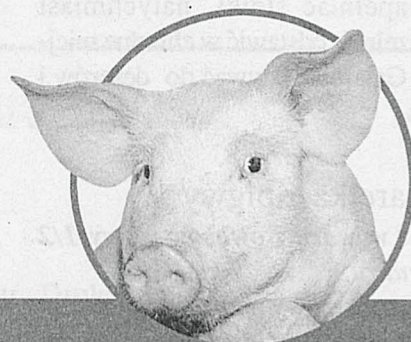
kupując

premiksy 2,5% - 5%

dla trzody chlewnej firmy LNB Poland zapewniasz efektywny wzrost i rozwój zwierząt, ograniczasz zużycie paszy oraz otrzymasz

PREZENT

czapkę, podkład z notatnikiem, wiadro, rękawice, preparat Lonozym, termometr, T-shirt, prestarter odsadzeniowy, pelerynę przeciwdeszczową lub preparat Lonacid

LNB POLAND SP. Z O.O., UL. ROLNA 2/4, 62-280 KISZKOWO,
SEKRETARIAT - TEL. (61) 42 49 100, FAX (61) 42 49 101, DZIAŁ MARKETINGU - TEL. (61) 42 49 110, FAX (61) 42 49 111
PRZEDSTAWICIEL HANDLOWY - TEL. 0602 400 818, HTTP://WWW.LNB.COM.PL, E-MAIL: LNB@LNB.COM.PL

Jeśli chcemy, by nasze zimowe menu, było smaczne, zdrowe i urozmaicone, musimy o tym pomyśleć już teraz. Warto znaleźć trochę czasu na przygotowanie przecierów, sosów czy galaretek, dzięki którym nawet banalne potrawy nabiorą nowych smaków. Przygotowując przetwory sięgajmy po zazwyczaj sprawdzone, dobrze znane nam przepisy. A takie polecam:

Dżem z jabłek i jarzębiny

75 dag winnych jabłek, obranych i bez gniazd nasiennych, 1,25 kg jarzębiny, 2 kg cukru, 1 dag kwasku cytrynowego, 1/2 szklanki rumu lub dżinu.

Umytą i osuszoną jarzębinę wrzucić na 5 minut na wrzątek, odcedzić, wyłożyć do miski, zgnieść (widelcem), zasypać połową cukru, odstawić. Jabłka pokroić na części, kiedy jarzębina puści sok dodać wraz z pozostałym cukrem. Masę zagotować, dodać kwas cytrynowy, pogotować chwilę, wystawić. Dodać alkohol, wymieszać i przełożyć do umytych i wysuszonych słoików, przykryć krążkiem pergaminu nasączonym tym samym alkoholem, jaki daliśmy do dżemu, albo spirytusem i dobrze zamknąć.

Galaretka z jabłek i mięty

1 kg zielonych niezbyt dojrzałych jabłek, 1/2 l wody, 1 pęczek mięty pieprzowej, 1/3 l octu jabłkowego i tyle cukru ile wytworzy się soku.

Jabłka starannie umyć, pokroić na części, wycisnąć gniazda nasienne. Miętę umyć, dokładnie osączyć, liście grubo pokroić. Zagotować wodę, włożyć jabłka i część mięty, gotować pod przykryciem, aż staną się zupełnie miękkie. Połączyć z octem, razem gotować 5 minut, odstawić na noc. Przecedzić płyn, zmierzyć, dodać cukier i resztę mięty, gotować razem 20 minut.

Napełniać słoiki, natychmiast uszczelnić, odstawić w chłodne miejsce. Galaretkę używać do deserów i mięs.

Galaretka z pigwy

1 l wywaru z owoców pigwy, 1/2 kg cukru.

Owoce pigwy niezbyt dojrzałe dokładnie umyć, obrać i usunąć gniazda nasienne.

Spizarnia naszej babci

Oddzielić uszkodzone części, pokroić na nieduże kawałki. Włożyć do naczynia, zalać taką ilością wody, aby jej poziom był równy poziomowi owoców. Do gazy włożyć skórki i gniazda nasienne, zwinąć i włożyć do naczynia, powoli gotować pół godziny.

Sito wyłożyć gazą lub lnianą ściereczką. Włożyć ugotowane części pigwy i odcedzić sok.

Uzyskany klarowny wywar zmierzyć, podgrzewać, odparować mniej więcej trzecią część (powinien pozostać 1 litr), dodać cukier i dogotować galaretkę, zlać do słoików i uszczelnić je.

Marynowane selery

15 małych, jedrnych selerów, 2 l szklanki wody, 3/4 szklanki 10 % octu, 3 dag soli, 5 ziaren czarnego pieprzu i tyle ziela angielskiego, 1 liść laurowy, trochę posiekanego koperku i natki pietruszki.

Selery wyszorować szczoteczką, obrać, obmyć, pokroić w dość grube plasterki. Obgotować w osolonej wodzie, wyjąć. Z wody, octu, soli i przypraw przygotować zalewę, doprowadzając do wrzenia. Gorącą zalać selery i pozostawić do następnego dnia. Zlać marynatę, włożyć selery do słoików, posypać koperkiem i zieloną natką pietruszki, zalać jeszcze raz przegotowaną zalewą.

Słoiki zaraz szczelnie zamknąć przekręcając dnem do góry do wystygnięcia.

Grzyby w oliwie

1 kg mieszanych grzybów: podgrzybki, maślaki, prawdziwki, koczaki, 2 szklanki octu winnego 1 szklanka wody, oliwa z oliwek, 4 ząbki czosnku, czarny pieprz, sól, liść laurowy.

Ocet zmieszać z wodą zagotować, dodać obrane ze skórki ząbki czosnku, liście laurowe, sól, ziarna czarnego pieprzu - gotować około 30 minut.

Włożyć oczyszczone i umyte grzyby /najlepiej same kapelusze/ jeszcze pogotować na małym ogniu aż staną się miękkie i wyjąć, osączyć i przełożyć do gorących, wyparzonych słoików dodając ziarna pieprzu. Oliwę podgrzać do temperatury 75 stopni C zalać grzyby, by były całkowicie przykryte.

Tuż przed zamknięciem słoików, dokładnie usuwać powietrze, nakłuwając grzyby drewnianym patyczkiem.

Domowy chrzan

Sposób I

1 kg korzeni chrzanu umyć, osączyć, oskrobać, utrzeć, 2 szklanki wody zagotować z 1/5 szklanki octu 10%, dodać trochę soli i cukru. Gorącą zalewę dodać do chrzanu, wymieszać włożyć do słoików, pasteryzować 15-20 minut w 90 stopni C.

Sposób II

Przygotować jak poprzednio, ale zamiast octu użyć 1-2 dag kwasku cytrynowego rozpuszczonego w wodzie.

Z tak przygotowanych przetworów można zrobić sos chrzanowy, wywar mięsno-jarzynowy zaprawiając mąką i śmietaną, ewentualnie dodać odrobinę świeżego masła na końcu połączyć z chrzanem np. podawać do sztuki mięsa.

Opracowała:
Barbara Pachala
specjalista ALOW i I

OFERUJEMY:

- Zestawy rozdrabniająco-mieszające:
 - Śrutownik ssąco-tłoczący i mieszalnik 1 tona - wydajność 1t/h
cena urządzenia zawiera transport,
 - Silosy zbożowe BIN o pojemności od 10 do 500 ton,
 - Przenośniki ślimakowe,- Suszarnie podłogowe,
 - Przenośniki pneumatyczne (dmuchawy) do ziarna,
 - Autokarmniki dla trzody chlewnej.

Zapraszamy

Autoryzowany Dystrybutor BIN Agro - INSTAL Adam Kulik Bazanów Nowy 75
08-500 Ryki, woj. Lublin

WESTFALIA

*Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.*

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

Radosław Kozak
ul. Składnicowa 8
21-200 Parczew

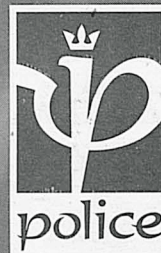
tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

- Sprzedaż i montaż urządzeń udojowych i schładzających
 - Sprzedaż oryginalnych części zamiennych
 - Sprzedaż środków higieny doju
 - Atestacje urządzeń udojowych
 - Całodobowy serwis

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie
DYREKTOR WODR w Lublinie zs. w Końskowoli: mgr inż. Andrzej Ryl
Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie inż. Arkadiusz Szymoniuk
Adres Redakcji: WODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska,
tel. (0 83) 343 37 92, fax 343 81 98, e- mail gazeta@cyber.pl

Red. nacz. Marek Lewandowski. Skład komputerowy: Andrzej Mazur. Druk: Ireneusz Wagner.
Korekta: Czesława Mirczewska, Wanda Zajac. Zam. 9/01 nakł. 1000 egz.

Adresy i telefony Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego: **Biała Podlaska** ul. Żeromskiego 3
tel/fax 343 32 34, **Łuków** ul. Czerwonego Krzyża 4 tel/fax (0 25) 798 39 58, **Parczew** ul. Piwonia 50 tel/fax 354
24 74, **Radzyń Podlaski** ul. Dąbrowskiego 9 tel/fax 352 84 06, **Wisznice** ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Podwójne zaproszenie dla wszystkich!

Już w październiku odbędą się 2 wielkie imprezy targowe branży rolniczej!

Z.Ch. „POLICE” SA będą obecne na obu. W dniach 5-8 października 2001 r. znajdziecie nas na Wystawie AGRO SHOW w Więckowicach, a między 4 a 7 października na Międzynarodowych Targach Rolniczych POLAGRA FARM 2001 w Poznaniu (pawilon 9, stoisko nr 1). Serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych do odwiedzenia naszych stoisk i zapoznania się z naszą ofertą. Zapewniamy fachową poradę i mnóstwo niespodzianek.

Naprawdę warto!

ZAPROSZENIE

Międzynarodowe Targi Rolnicze
POLAGRA FARM 2001
(pawilon 9, stoisko nr 1)

4-7.10.2001 r.

ZAPROSZENIE

Wystawa
AGRO SHOW 2001
w Więckowicach koło Poznania

5-8.10.2001 r.

AGRO SHOW

Zakłady Chemiczne „POLICE” SA

ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police, Biuro Sprzedaży Krajowej:
tel.: (091) 317 4303, fax: (091) 317 4772

„POLICE” SA - dobre na każdym polu